

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ท่าทีของจีนและมุมมองของไทย 印太战略：中国的态度与泰国的视角

รายงานการสัมมนาเวทีคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ไทย-จีน —中泰战略智库论坛

จัดโดย

主办

มูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน

中国国际战略研究基金会

ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติไทย

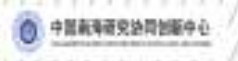
泰国国家研究理事会泰中战略研究中心

ศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยนานกิง

南京大学中国南海问题研究协同创新中心

ณ มหาวิทยาลัยนานกิง มณฑลเจียงซู สาธารณรัฐประชาชนจีน

22 กรกฎาคม 2561

ผู้เข้าร่วมสัมมนา

ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายไทย

ศาสตราจารย์(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

อดีตนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

พลเอกสุรสีห์ ทัศนดาง

พันตรี ดร.สรศักดิ์ งามขจรกิจ

นายแพทย์ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์

นางสาวยุวดี คาคการณ์ไกล

ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายจีน

พลตรี หลี่หนิง

ศาสตราจารย์ ดร. จูเฟิง

รองศาสตราจารย์ ดร.หยุนฉวิน

นาวาอากาศโท หยาง จงอี

ศาสตราจารย์ เจิง ฮั่น ผิง

นายจางเหล่ย

คณะผู้จัดทำรายงานสรุปการสัมมนา

ที่ปรึกษา : พลเอกสุรสีห์ ทัศนดาง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

สรุปและเรียบเรียง : น.ส.ยุวดี คาคการณ์ไกล คณะทำงานจัดทำข้อเสนอ ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

ถอดความ: นายปานท์ ทองพ่วง ผู้ช่วยนักวิจัย สถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต

สนับสนุนโดย: ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	5
รายงานสาระสำคัญของเวทีคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ไทย-จีน	7
รายงานเนื้อหาการนำเสนอในเวทีคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ไทย-จีน กล่าวต้อนรับ	13
โดย พลตรี หลี่ หิง	
กล่าวแนะนำ	14
โดย ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์	
นโยบายอินโดแปซิฟิกกับผลต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	15
โดย พลเอกสุรสีห์ ทัศนัท	
การพัฒนาความสัมพันธ์จีน อาเซียน กับยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก	17
โดย ศาสตราจารย์ ดร.จู เฟิง	
ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก: มุมมองจากประสบการณ์ด้านการต่างประเทศ	20
โดย พลตรี หลี่ หิง	
ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกและนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐ	23
โดย อติตทานทุตสมปอง สงวนบรรพ์	
ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกกับผลต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	26
โดย นาวาอากาศโท หยาง จงอี	
อภิปรายและถามตอบ	29
สรุปและเสนอแนวคิดบางประการต่อความร่วมมือระหว่าง Think Tank ไทยจีนในอนาคต	32
โดย ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์	
กล่าวสรุปการสัมมนา	34
โดย พลตรี หลี่ หิง	
กล่าวสรุปการสัมมนา	36
โดย ศาสตราจารย์ ดร.จู เฟิง	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1 กำหนดการสัมมนา	39
ภาคผนวก 2 รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้งฝ่ายไทย และฝ่ายจีน	41

印太战略：中国的态度与泰国的视角
ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกท่าทีของจีนและมุมมองของไทย

中泰战略智库论坛
เวทีคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ไทย-จีน

时 间： 2018 年 7 月 22 日上午

เวลา: วันอาทิตย์ที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2561

地 点： 南京大学中国南海研究协同创新中心三楼会议室

สถานที่ : ศูนย์วิจัยทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานจิง สาขารัฐประศาสนศาสตร์

主办单位： 中国国际战略研究基金会

จัดโดย : มูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน

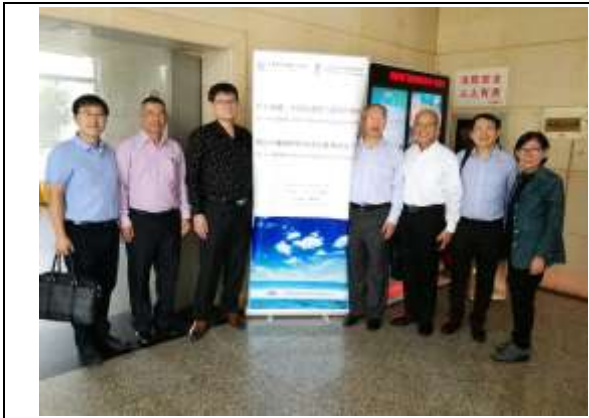
泰國國家研究理事會泰中戰略研究中心

ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติไทย

南京大学中国南海研究协同创新中心

ศูนย์วิจัยทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานจิง

ภาพการสัมมนาในเวทีคลังปัญญา ณ มหาวิทยาลัยน่านกิง

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เรื่อง ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ท่าทีของจีนและมุมมองของไทย

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก ความจริงแล้วพัฒนาต่อยอดจากนโยบาย Rebalancing ในเอเชียแปซิฟิก ขณะนี้ยังเป็นเพียงแนวคิดไม่มีรายละเอียด แต่เป้าหมายหลักคือต้องการปิดล้อมจีน เนื่องมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนกลายเป็นสิ่งท้าทายต่อสหรัฐในฐานะมหาอำนาจโลก

ทั้งไทยและจีนเห็นร่วมกันว่า การประกาศยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกนี้กลับเป็นการสะท้อนความอ่อนแอของสหรัฐมากกว่า เพื่อต้องการใช้ยุทธศาสตร์นี้ในการบั่นทอนและก่อกวนจีน สังเกตได้ว่าขณะนี้ สหรัฐมี Hard Power ลดลง กำลังทหารไม่ได้เพิ่มขึ้น การเติบโตทางเศรษฐกิจก็ลดลง ขณะที่จีนกำลังทะยานขึ้น

อย่างไรก็ตาม จีนเองก็ไม่ประมาท จีนยอมรับว่าสหรัฐยังเป็นมหาอำนาจโลกหมายเลขหนึ่ง การลดลงของ Hard Power เป็นการลดลงแบบสัมพัทธ์ สหรัฐยังสามารถรับมือและควบคุมภูมิภาคนี้ได้อย่างเต็มกำลัง เพียงแต่สหรัฐเกรงว่าการที่จีนใหญ่ขึ้น การใช้ Hard Power เพียงลำพังสหรัฐอาจจะรับมือไม่ได้ และได้เตรียมรับมือกับผลกระทบที่จะตามมาของการใช้นโยบายอินโดแปซิฟิกของสหรัฐ โดยประเมินเป็นสองแนวทาง คือ กรณีเลวร้ายที่สุดก็จะเกิดความแตกแยกทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาคประเทศต่างๆจะจับกลุ่มสร้างพันธมิตรกันขึ้นมาใหม่ จะนำมาซึ่งปัญหาความมั่นคงทั่วภูมิภาคด้วย อีกกรณีคือการแตกแยกทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ไม่มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ซึ่งจีนบอกว่าพยายามจะหลีกเลี่ยงกรณีที่เลวร้ายที่สุด

หากประเมินท่าทีของพันธมิตรอินโดแปซิฟิก โดยเฉพาะอินเดียเวลานี้ก็ปรับเปลี่ยนท่าที ไม่ได้กระตือรือร้นมากนัก เพราะเกรงจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศและความผันของอินเดียที่ต้องการจะบรรลุได้ สำหรับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ว่าจะเป็นมาเลเซีย สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ต่างก็รู้สึกว่ายุทธศาสตร์นี้เต็มเป็นด้วยกลิ่นอายของการเมืองในภูมิภาค และกลัวว่าจะเกิดความปั่นป่วนในภูมิภาค และประเทศเล็กๆในเอเชียจะได้รับผลกระทบเป็นส่วนใหญ่

จีนยังมองว่า อาเซียนไม่เพียงแต่เป็นการรวมกลุ่มของประเทศเล็ก ๆ แต่เป็นมหาอำนาจขนาดกลางที่สร้างสรรค์ จึงได้เสนอว่า หนึ่ง จีนจะเคารพความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ในการกำหนดทิศทางของความร่วมมือหรือโครงสร้างของความมั่นคงในภูมิภาคของเรา และเห็นว่าในอนาคตอาเซียนต้องแสดงบทบาทที่สำคัญในเรื่องความมั่นคงของภูมิภาคนี้ด้วย สอง จีนยังยืนยันว่า หากสหรัฐดำเนินยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกอย่างไม่โปร่งใสและไม่ให้จีนเข้าร่วม ประเทศจีนจะไม่ยอมรับและจะสู้ให้ถึงที่สุด สาม ทรัมป์มีนโยบายที่พยายามทำร้ายระเบียบโลก จีนรู้สึกแปลกมากที่สหรัฐอเมริกาทำลายกฎกติกาที่ตนสร้างขึ้นมา

สุดท้าย ที่ประชุมทั้งฝ่ายไทยและจีนเห็นชอบที่จะมีความร่วมมือกันต่อไป เนื่องจากเห็นว่าในอนาคตความสัมพันธ์ไทย-จีนจะสลับซับซ้อนมากขึ้น ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิดและความไว้วางใจกัน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง นักคิด นักวิชาการ ปัญญาชนระหว่างสองประเทศ ทั้งในรูปการจัดประชุม การวิจัย การศึกษาและฝึกอบรม เพื่อยกระดับปัญญา ความรู้ ความเข้าใจทั้งสองฝ่ายให้ใกล้กัน ลึกซึ้งและกว้างขวางมากขึ้น และในฐานะที่ไทยจีนเป็นชาวเอเชียด้วยกัน ควรที่จะพัฒนาการทูตและการต่างประเทศให้สัมพันธ์กันที่เป็นแบบเอเชียมากขึ้นด้วย

สรุปลงสาระสำคัญของเวทีคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ไทย-จีน

เรื่อง

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ทำที่ของจีนและมุมมองของไทย

ในการประชุมเรื่องยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ระหว่างศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน ศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศจีน มหาวิทยาลัยนานกิง และมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน เป็นความร่วมมือครั้งแรกในการจัดเวทีคลังปัญญาเพื่อแลกเปลี่ยนความเข้าใจในประเด็นยุทธศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยนานกิง เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2561 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. มุมมองและทำที่ของฝ่ายไทย

เรื่องอินโดแปซิฟิก สำหรับประเทศไทยแล้วเพิ่งมีการตื่นตัวกันในหมู่นักวิชาการด้านความมั่นคงเมื่อต้นปีนี้เป็นคำที่เปลี่ยนจาก เอเชียแปซิฟิก ไปสู่ อินโดแปซิฟิก นัยยะของเรื่องนี้เป็นการรักษาเป้าหมายเดิมต่อเรื่องยุทธศาสตร์ Containment ของสหรัฐ ไทยจึงเห็นว่าสหรัฐอเมริกาน่าจะคงเป้าหมายยุทธศาสตร์ Pivot to Asia เพียงแต่เปลี่ยนวิธีการและคำพูด

ฝ่ายความมั่นคงของไทยมองว่า เรื่องนี้เป็นความท้าทายทางการทูต ทั้งในแง่ภูมิรัฐศาสตร์และการเมืองระหว่างประเทศ มีการดึงอินเดียและออสเตรเลียเข้ามาร่วม ซึ่งทั้งคู่มีศักยภาพด้าน Blue Water Navy เพราะฉะนั้น จึงถือว่ามีความสำคัญต่ออาเซียนด้วย ส่วนผลกระทบที่จะเกิดขึ้นนั้น อาจจะทำให้อาเซียนมีปัญหาเรื่องความร่วมมืออย่างสันติในพื้นที่ที่จะต้องรักษาเสถียรภาพไว้ให้ได้ แม้จะมีการดึงออสเตรเลียหรืออินเดียเข้ามาก็ตาม อย่างไรก็ตาม ก็ขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์ของอาเซียนที่มีกับสหรัฐ อินเดีย และออสเตรเลีย

ในด้านบทบาทของไทยนั้น ความสัมพันธ์ไทย-อินเดียยังดำเนินต่อไปได้ เชื่อว่าจะไม่มีปัญหาใดๆ ในด้านความมั่นคง ด้านความร่วมมือไทยเคยมีการฝึกซ้อม จนกระทั่งนำไปสู่ความร่วมมือในการสร้างทางด่วนเชื่อมสามประเทศ (Trilateral Highway Project) ระหว่างอินเดีย พม่า และไทย ส่วนความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐจะยังคงอยู่ในระดับเดิมต่อไป เช่น การแลกเปลี่ยนทางการฝึกและการศึกษา

สำหรับความสัมพันธ์ไทยกับจีนนั้น ฝ่ายความมั่นคงไทยเห็นว่า หนึ่ง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับลึกซึ้งมาก มีการแลกเปลี่ยนในการฝึกอบรม จนถึงการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการป้องกันประเทศร่วมกันแล้ว สอง มีการพัฒนาเป็นความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือ Belt and Road Initiative ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในพื้นที่ และสาม ความร่วมมือทางด้านการพัฒนาในทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะด้าน

การวิจัยทางทะเล ปัจจุบันกองทัพเรือของจีนและไทยได้พัฒนาร่วมกันไปมาก ในเรื่องการฝึกและเตรียมการพัฒนาร่วมในอ่าวไทย ดังนั้น จึงเชื่อมั่นว่า ถ้าจะทำให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนด้านการพัฒนา ต้องอาศัยความร่วมมือทางทะเลมากขึ้นด้วย เพื่อลดความไม่แน่นอนด้านความมั่นคงในภูมิภาคนี้ให้น้อยที่สุด

ข้อสังเกตจากฝ่ายไทย

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกนี้ ไทยมีข้อสังเกตว่าอาจเป็นยุทธศาสตร์ชั้นยอดซึ่งเรายังไม่เข้าใจหรือเปล่า หรือความจริงแล้วเป็นยุทธศาสตร์ที่สะท้อนความอ่อนแอของสหรัฐ แล้วทำให้สหรัฐคิดยุทธศาสตร์อะไรที่แนบเนียนกว่านี้ไม่ออก

สำหรับประเทศที่ถูกดึงเข้าร่วมยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก ไม่ว่าจะอินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ดูแล้วยังรวมตัวแบบไม่หนักแน่น และประเทศเหล่านี้ยังต้องพึ่งจีน เพราะเศรษฐกิจของตัวเองยังไม่แข็งแกร่ง และเชื่อว่าอาเซียนก็ยังไม่ตามอินโดแปซิฟิกมากนัก ยกเว้นเวียดนาม

หากมองสหรัฐอเมริกาในด้าน Hard Power นั้นลดลงไปมาก เศรษฐกิจก็ถดถอย การทหารก็ไม่เพิ่ม ในสภาวะที่อำนาจของสหรัฐลดลงเช่นนี้ เขาจึงใช้ยุทธวิธีทางการระหว่างประเทศบนทอนและก่อกวนจีน โดยไม่ต้องใช้ Hard Power มากนัก ในแง่นี้ก็เท่ากับเป็นการทดสอบจีนทางการทูตและยุทธศาสตร์ก็ได้

ข้อเสนอจากฝ่ายไทย

- ถ้าจีนรอบคอบระมัดระวังและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้ และหมั่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การรุกทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐซึ่งเป็น Soft Power ก็จะไม่ค่อยได้ผล
- ความสัมพันธ์ไทย-จีนนับวันจะสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ต้องใช้การแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิดและจะต้องมีความไวใจกัน ดังนั้น จึงควรเพิ่มเติมความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มิใช่ข้าราชการ และคนที่มิใช่ประกอบการด้านความสัมพันธ์ไทย-จีนให้มากยิ่งขึ้น อย่างเรื่อง Belt and Road เรื่อง Indo-Pacific เป็นเรื่องที่ซับซ้อนอย่างมาก จำเป็นต้องยกระดับความรู้ความเข้าใจของฝ่ายไทย
- ในอนาคตไทยควรพยายามมาหาความรู้ มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนมิตรชาวจีนที่เป็นปัญญาชน เป็นนักวิชาการมากขึ้น ไม่ใช่รู้จักแต่นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของตะวันตกเท่านั้น ควรรู้จักนักวิชาการชั้นนำของจีนด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย
- ไทยและชาวเอเชียควรจะร่วมกับจีนพัฒนาความรู้และปัญญาด้านการทูตและการต่างประเทศ ให้สัมพันธ์กัน ในลักษณะที่เป็นแบบเอเชียมากขึ้น

2. มุมมองและท่าทีจากฝ่ายจีน

สหรัฐกำหนดยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกขึ้นมานั้น เพื่อรับมือกับการเติบโตของจีน มีเป้าหมายต้องการปิดล้อมจีน โดยแนวคิดนี้จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้สามขั้นได้แก่ ขั้นแรกคือ Strategic Regrouping การจัดกลุ่มใหม่ทางยุทธศาสตร์ในภูมิภาค ขั้นที่สองคือ Strategic Realigning การผูกมิตรใหม่ระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค และขั้นที่สามคือ Strategic Redirecting การกำหนดทิศทางใหม่ทางยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศ ขณะนี้ สหรัฐได้ดำเนินการในขั้นแรกด้วยการจัดกลุ่มประเทศทางยุทธศาสตร์คือ สหรัฐ ญี่ปุ่น อินเดียและออสเตรเลีย และกำลังเข้าสู่ขั้นที่สอง สร้างการผูกมิตรใหม่ ซึ่งมีเพียงสหรัฐและญี่ปุ่นที่กระตือรือร้นในเวลานี้

การปรับความสัมพันธ์ของฝ่ายจีนกับญี่ปุ่น อินเดียและออสเตรเลีย เมื่อไม่นานมานี้ จีนโดยประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ได้เชิญ โมดี นายกรัฐมนตรีอินเดียมาเยือนจีนทำให้ความสัมพันธ์จีนกับอินเดียดีขึ้น จีนยังปรับปรุงความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น เพื่อไม่ให้ญี่ปุ่นไปติดตามใกล้ชิดสหรัฐอเมริกามากเกินไป แล้วจีนก็ไปบอกออสเตรเลียว่า จีนกับออสเตรเลียเป็นคู่ค้าที่สำคัญมาก ขอให้ออสเตรเลียอย่าใช้นโยบายใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาเกินไป

จีนมองว่ายุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกนี้ เป็นสิ่งสำคัญมากในการกำหนดโครงสร้างความมั่นคงของภูมิภาคเราในอนาคต ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับปัญหาความมั่นคงร่วมกันทั่วภูมิภาค อย่างไรก็ตาม หากสหรัฐดำเนินยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกอย่างไม่โปร่งใสหรือไม่ให้จีนมีส่วนร่วม จีนจะไม่ยอมรับและจะสู้ถึงที่สุด

การคาดการณ์ผลที่จะตามมา

จีนได้คาดการณ์ถึงผลที่จะตามมาจากการดำเนินยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกไว้สองกรณี คือ

หนึ่งคือ กรณีที่เลวร้ายที่สุด จะเกิดความแตกแยกทางยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเราได้ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และบางประเทศในอาเซียน จะจับกลุ่มสร้างพันธมิตรใหม่กันขึ้นมา กลายเป็นนาโต้แห่งเอเชีย ซึ่งจะทำให้องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ ซึ่งนำโดยจีนและรัสเซีย จะเน้นบทบาททางการทหารมากขึ้น ส่วนอินเดียนั้นจะไม่เข้าข้างใครง่ายเกินไป นี่เป็นกรณีที่จีนไม่ต้องการเห็น เพราะทำให้ภูมิภาคของเราแตกแยก และอาจจะนำเราเข้าสู่ยุคสงครามเย็นใหม่

สองคือ กรณีที่แม้จะไม่เกิดความแตกแยกทางยุทธศาสตร์ความมั่นคง แต่อาจจะเกิดความแตกแยกทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ไม่มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจเกิดขึ้น

ข้อสังเกตจากฝ่ายจีน

● แนวคิดอินโดแปซิฟิกของสหรัฐ

ต้นฉบับของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา มาจากนโยบาย Rebalance ซึ่งแนวคิดหลักคือจัดกำลังเป็นรูปสามเหลี่ยม ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นกองหน้า ร่วมกันปิดล้อมหรือถ่วงดุลอำนาจของจีนในเอเชีย ส่วนยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก มีแนวคิดหลักคือจัดกำลังเป็นรูปสี่เหลี่ยมประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย โดยมีญี่ปุ่นกับอินเดียอยู่แนวหน้า สหรัฐอเมริกากับออสเตรเลียอยู่แนวหลังหรือเป็นกองหลังซึ่งสี่เหลี่ยมนี้ (อินเดีย ญี่ปุ่น อเมริกา ออสเตรเลีย) เอเชียอาคเนย์จะอยู่กับอินเดีย ญี่ปุ่นนั้น ถ้าเอเชียอาคเนย์ไม่สนใจเรื่องนี้ ญี่ปุ่นก็ไม่มีความหมาย ก็เหมือนหายไปสองมุม เพราะญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับอาเซียนมาก เขามีอีกนโยบายหนึ่งที่มาปิดล้อมจีนคือเอเชียแอฟริกา คือมีสองทางมาช่วยสหรัฐปิดล้อมจีน แต่หากเอเชียอาคเนย์ไม่ให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นก็ไม่อยากเข้าร่วมในยุทธศาสตร์นี้ ก็ถือว่าญี่ปุ่นหายไปด้วย

● ทำที่ของอินเดีย และประเทศอื่น ๆ

หลังจากผู้นำอินเดียเยือนรัสเซียและจีน ทำให้วันนี้ทำที่อินเดียเปลี่ยนแปลงพลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือ จากช่วงเริ่มต้นในปีที่แล้วที่ออกอาการดีใจมาก อินเดียคิดว่าหากถูกวางไว้ในแนวหน้าเป็นตัวปะทะกับจีนตามยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก อินเดียก็มีอาจบรรลุความฝันของอินเดียได้ เพราะจะต้องรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ที่ 7% ต่อปี

สำหรับกลุ่มประเทศอาเซียนต่างก็มีทำที่ระแวงสงสัย ไม่กระตือรือร้นต่อแนวคิดนี้ และทำที่ของประเทศในเอเชียอาคเนย์ก็ไม่ชัดเจน

● Hard Power ของสหรัฐ

จีนได้ตั้งข้อสังเกตว่า การที่สหรัฐเปลี่ยนชื่อกองบัญชาการกองกำลังเอเชียแปซิฟิกเป็นกองบัญชาการอินโดแปซิฟิก กลับปรากฏว่ากองกำลังสหรัฐในภูมิภาคนี้ลดลง แสดงว่าเปลี่ยนแต่ชื่อไม่ได้เปลี่ยนเนื้อหาสาระ อย่างไรก็ตาม แม้ Hard Power ของสหรัฐลดลง แต่เป็นการลดลงแบบสัมพัทธ์ สหรัฐยังคงเป็นหมายเลขหนึ่ง ยังสามารถรับมือกับสงครามภูมิภาคได้อย่างเต็มกำลัง เพียงแต่ในเอเชียหากสหรัฐรับมือกับจีนที่เป็นยักษ์ใหญ่เวลานี้ ถ้าใช้แต่ Hard Power ก็ไม่อาจรับมือได้ ต้องใช้ทั้ง Soft Power และ Hard Power ร่วมกัน

ข้อเสนอของฝ่ายจีน

เนื่องจาก ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียนจะสำคัญมากขึ้นในอนาคต อาเซียนต้องแสดงบทบาทที่สำคัญในการกำหนดโครงสร้างความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อไม่ให้ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกส่งผลกระทบต่อภูมิภาคนี้

จีนและประเทศในกลุ่มอาเซียนที่เกี่ยวข้องต้องใจเย็น ต้องมีนโยบายหรือวิธีการตอบรับอย่างเหมาะสม พยายามร่วมมือกันรักษาความมั่นคงและสันติภาพที่มีมาอย่างยาวนาน

จีนเห็นชอบให้มีความร่วมมือระหว่าง Think Tank ไทยกับจีนเพื่อสานต่อการประชุมครั้งนี้ ในสามรูปแบบ คือ หนึ่ง จัดเวทีสัมมนาสองฝ่ายระหว่างศูนย์วิจัยไทย-จีนกับมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน ภายใต้การดูแลของพลตรีหลี่หนิง สลับกันเป็นเจ้าภาพ สอง จัดเวทีสัมมนาระหว่างศูนย์วิจัยไทย-จีนกับศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานกิง ภายใต้การดูแลของศ.ดร.จู่เฟิง ซึ่งจะเน้นศึกษาด้านการทูตจีนกับอาเซียน สาม การแลกเปลี่ยนนักศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ

รายงานการนำเสนอ
ในเวทีคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์

กล่าวต้อนรับ

โดย พล.ต.หลีหนิง (李宁 少将致辞)

รองประธานมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน

กราบเรียน ศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ พร้อมคณะ ในนามที่ผมเป็นรองประธานมูลนิธิยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน และอดีตผู้แทนการทหารจีนประจำสหภาพยุโรป ขอต้อนรับทุกท่าน ผมรู้สึกยินดีอย่างยิ่งที่ได้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ ในหัวข้อเรื่อง ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก นั้น เป็นประเด็นที่ไม่ชัดเจนในมุมมองผม หมายความว่ามีความหมายที่ไม่ชัดเจน และไม่ชัดว่าใครเป็นผู้เสนอ

ในสภาพปัจจุบันที่โลกเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงและมีหลายสิ่งที่ไม่แน่นอนนั้น นี่เป็นโอกาสดีที่เราได้มาพูดคุยกันในวันนี้ เพื่อแลกเปลี่ยนว่ายุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกคืออะไรแน่

สำหรับการประชุมในวันนี้ ถ้าสามารถสรุปได้ในสามประเด็นต่อไปนี้ได้จะดีมาก ได้แก่

- 1) เราสามารถบอกได้ว่ายุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกคืออะไร
- 2) ทำที่และวิธีการตอบรับต่อยุทธศาสตร์ดังกล่าวของสหรัฐ
- 3) จะรักษาสันติภาพของภูมิภาคและสร้างความสมานฉันท์สมดุลของอำนาจในภูมิภาคนี้ได้

อย่างไร

ประเด็นสำคัญที่จะพูดคุยกันในวันนี้คือ ทำที่ของประเทศจีนและมุมมองของไทย ถ้าความคิดเห็นของสองประเทศนี้แตกต่างกัน ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่เราจะพยายามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาจุดยืนร่วมของเราทั้งสองฝ่าย ต่อประเด็นนี้ ดร. จูเฟิง ได้เตรียมตัวมาอย่างดี ดร. จูเฟิงถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ และมีชื่อเสียงมากในประเทศจีน มูลนิธิยุทธศาสตร์เคยได้ยินชื่อเสียงของ ดร. จูเฟิง มาแล้ว วันนี้ถือเป็นโอกาสดีที่ได้ ดร. จูเฟิง มาร่วมแลกเปลี่ยนในวันนี้ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมงานครั้งนี้ยังมีนักวิจัยหลายท่านที่มาจากมูลนิธิยุทธศาสตร์ ฯ

ต่อไปนี้ผมขอแนะนำผู้เข้าร่วมงานฝ่ายจีน ท่านแรก ศ.ดร. จูเฟิง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการสถาบันวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหนานจิง ต่อไป รศ.ดร. หยู ฉุน นักวิจัยพิเศษ มูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ แห่งประเทศจีน และศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานจิง ถัดไป นาวาอากาศโท หยาง ทงอี่ นักวิจัยสถาบันวิทยาศาสตร์การทหารแห่งประเทศไทย ถัดไป ศ. เจิน ห่านผิง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์วิจัยทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานจิง ถัดไป จา ซง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เหวินฮุยเป่า ประจำนครวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา ถัดไป จางเหลย นักวิจัยมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์แห่งชาติจีน

กล่าวแนะนำ

โดย ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

อธิการวิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

ผมขอก้าวในนามสมาชิกฝ่ายไทยทั้งหมดว่า ตื่นเต้นที่จะได้มาฟังท่านจุฬารัตน์และท่านหลี่หวังให้แง่คิดและข้อมูลกับเราจากมุมมองของจีนเกี่ยวกับเรื่องอินโดแปซิฟิก คณะฝ่ายไทยของเราที่มาในวันนี้มาจากหลากหลายองค์กร ผมเองเคยเป็นประธานปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และเป็นประธานสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ

ซ้ายมือของผมคือ พลเอกสุรสิทธิ์ ทัศนังคกุล ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทยจีน ของสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งผมเป็นประธานที่ปรึกษาของท่าน และเคยเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรของไทย และเป็นนายทหารไทยท่านแรกที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเสนาธิการทหารจีน ขวามือของผม อดีตเอกอัครราชทูตสมปอง สงวนบรรพ์ อดีตเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ และฮังการี เคยดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ เกษียณมาสี่ปีแล้ว ปัจจุบันดำรงตำแหน่งคณบดีสถาบันการทูตและการระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นนักการทูตที่มีความชำนาญเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมดของไทย และสนใจประเทศจีนมาตลอด

ถัดไป พันเอก ดร.สรศักดิ์ งามขจรกุลกิจ แห่งโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ท่านทรงดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของพันเอก ดร.สรศักดิ์ หวังว่าในอนาคต พวกเราที่มาวันนี้จะมีโอกาสได้รับเชิญจากพันเอกสรศักดิ์ไปเยี่ยมโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าด้วย ถัดไป นพ. ชาญวิทย์ วสันต์ธนรัตน์ แห่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีหน้าที่ให้ทุนวิจัย ถัดไป คุณยุวดี คาดการณ์ไกล พูดภาษาจีนได้ รองประธานสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ มาในครั้งนี้ด้วยความช่วยเหลือของหยู ฉวุน เรื่องอินโดแปซิฟิกนั้น ในประเทศไทย สำหรับผู้สนใจเรื่องการต่างประเทศจริง ๆ เพิ่งจะได้ยิน เพราะฉะนั้น เราจึงตั้งใจมาเต็มที่เพื่อที่จะฟังว่าจีนคิดอย่างไร ขอขอบคุณอีกครั้ง

นโยบายอินโดแปซิฟิกกับผลต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดย พลเอกสุรสิทธิ์ ณหัตถ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

เรียนท่านนายพลพลโทหนึ่ง ท่านจู่เฟิง และทุกท่าน ในนามของศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทยจีน ขอขอบพระคุณอีกครั้ง ที่ให้โอกาสทั้งคณะมาสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันของท่านในครั้งนี้ ในฐานะที่ ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีนเป็นคลังสมองทางการของรัฐบาลไทย เราจึงปรารถนาอย่างยิ่งที่จะ แลกเปลี่ยนและแบ่งปันมุมมองเรื่องความร่วมมือของเราทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะสถาบันคลังปัญญา ต่างๆ เพื่อที่จะนำเสนอท่าทีและจุดยืนที่สำคัญทั้งสองฝ่ายให้รัฐบาลทราบต่อไป วัตถุประสงค์ทั้งสาม ประเด็นที่ท่านเสนอมาจึงตรงกับเรา เริ่มตั้งแต่ว่า เราเข้าใจความหมายของคำว่าอินโดแปซิฟิกตรงกัน หรือไม่ อย่างไร และเราจะมีจุดยืนที่ตรงกันหรือไม่อย่างไร และไปสู่อะไรว่า เราจะช่วยกันสร้าง เสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคได้อย่างไร ผมจึงขอสรุปสั้นๆ ในสามประเด็นเพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนมุมมองและท่าที โดยเฉพาะในฐานะที่ผมอยู่ในฝ่ายความมั่นคงของประเทศ และเป็นฝ่าย วิชาการ ก็จะเสนอมุมมองทางวิชาการต่อประเด็นนี้

ประเด็นแรก ความสำคัญและความเข้าใจในความหมายของฝ่ายความมั่นคงของเรา ดังที่ ศ.ดร. เอนก กล่าวไว้ว่าเรื่องอินโดแปซิฟิกเพิ่งมีการตื่นตัวกันในหมู่นักวิชาการด้านความมั่นคงเมื่อต้นปีนี้ เมื่อเรา ได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงท่าทีจากคำกล่าวของนักวิชาการความมั่นคงของสหรัฐฯ ในการเปลี่ยนจากคำ ว่าเอเชียแปซิฟิกไปสู่อินโดแปซิฟิก ซึ่งเราเข้าใจนัยยะของเรื่องนี้ว่าเป็นการรักษาเป้าหมายเดิมของ สหรัฐ เรื่องยุทธศาสตร์ Containment ฝ่ายความมั่นคงของไทยจึงมองว่าเป็นความท้าทายทางการทูต ซึ่งมองได้ทั้งเรื่องภูมิรัฐศาสตร์และการเมืองระหว่างประเทศ เริ่มมีการดึงอินเดียและออสเตรเลีย ซึ่งทั้งคู่มีศักยภาพด้าน Blue Water Navy เพราะฉะนั้น เรื่องนี้จึงถือว่ามีผลต่ออาเซียนด้วย ส่วน ประเด็นความสำคัญที่มากไปกว่านั้นคือ สหรัฐอเมริกาเองมียุทธศาสตร์ Pivot to Asia ซึ่งก็น่าจะคง เป้าหมายนี้อยู่ เพียงแต่เปลี่ยนวิธีการและคำพูด

ประเด็นที่สอง ที่ฝ่ายความมั่นคงมองว่า ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่ออาเซียนและประเทศต่างๆ เช่น อาเซียนโมเดลอาจจะมีปัญหาเรื่องความร่วมมืออย่างสันติในพื้นที่ที่จะต้องรักษาเสถียรภาพไว้ให้ได้ ด้วย แม้จะมีการดึงออสเตรเลียหรืออินเดียเข้ามาก็ตาม อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับระดับ ความสัมพันธ์ของอาเซียนที่มีกับสหรัฐฯ อินเดีย และออสเตรเลีย ทางกลุ่มความมั่นคงของอาเซียนหวังว่า ที่สหรัฐประกาศว่าอินโดแปซิฟิกเป็นเรื่องของความโปร่งใสและเปิดเผย จึงน่าจะยึดมั่นในสิ่งที่พูดไว้

ประเด็นที่สาม บทบาทของไทยควรจะเป็นอย่างไรต่อประเด็นดังกล่าว เนื่องจากไทยมีความสัมพันธ์กับทั้งอินเดีย สหรัฐ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เพราะฉะนั้น ความสัมพันธ์ไทย อินเดียยังดำเนินต่อไปได้โดยเชื่อว่า不会有ปัญหาใดๆ ในด้านความมั่นคง ในด้านความร่วมมือที่เราเคยมีการฝึกร่วม จนกระทั่งไปสู่ความร่วมมือในการจะสร้างทางด่วนเชื่อมสามประเทศ (Trilateral Highway Project) ระหว่างอินเดีย พม่า และไทย ส่วนความสัมพันธ์ไทย-สหรัฐต่อประเด็นนี้ก็ยังคงอยู่ในระดับเดิมต่อไป เช่น การแลกเปลี่ยนทางการฝึกและการศึกษา

ในฐานะที่รัฐบาลเองอยู่ในช่วงที่จะต้องแสดงจุดยืนที่สำคัญ ผมจึงขอสรุปท่าทีความสัมพันธ์กับจีน ดังนี้

หนึ่ง เรื่องความสัมพันธ์ของความมั่นคงไทย-จีนนั้นอยู่ในระดับลึกซึ้งมาก โดยมีการแลกเปลี่ยนในการฝึกร่วม จนถึงการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการป้องกันประเทศร่วมกันแล้ว

สอง การพัฒนาเป็นความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือ Belt and Road Initiative ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในพื้นที่

สาม ความร่วมมือทางด้านการพัฒนาในทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะความร่วมมือการวิจัยทางทะเล ปัจจุบันกองทัพเรือของจีนและไทยได้พัฒนาร่วมกันไปมาก เรื่องการฝึกและเตรียมการพัฒนาร่วมเรื่องอ่าวไทย เพราะฉะนั้น ฝ่ายความมั่นคงเชื่อมั่นว่า เพื่อให้เกิดความมั่นคงที่ยั่งยืนด้านการพัฒนาต้องอาศัยความร่วมมือทางทะเลมากขึ้น เพื่อลดความไม่แน่นอนในด้านความมั่นคงในภูมิภาคนี้ให้น้อยที่สุด

การพัฒนาความสัมพันธ์จีน อาเซียน

กับยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก

โดย ศาสตราจารย์ ดร. จูเฟิง

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศจีน มหาวิทยาลัยหนานจิง

กราบเรียน ศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ พลเอกสุรสีห์ ทัศนันทน์ อดีตเอกอัครราชทูตสมปอง และคณะ รวมทั้งท่านทั้งหลาย ยินดีต้อนรับทุกท่านอีกครั้งในโอกาสที่มาเยี่ยมศูนย์วิจัยทะเลจีนใต้

อินโดแปซิฟิกเป็นโจทย์ที่ใหญ่มากในปัจจุบัน ประเทศจีนจะมีมุมมองอย่างไร มีข้อเสนออย่างไร ความสัมพันธ์จีน-อเมริกาจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร นี่จะเป็นสิ่งสำคัญมากต่อความมั่นคงและเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในอีกยี่สิบปีข้างหน้า

เหตุที่สหรัฐอเมริกากำหนดยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกขึ้นมานั้น คำตอบของผมง่ายมาก คือเพื่อรับมือกับการเติบโตของประเทศจีน ความจริงแล้วยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกเป็นเรื่องที่ธรรมดามาก เพราะในประวัติศาสตร์ เพื่อให้มีความมั่นคงและเพื่อการพัฒนาของประเทศตัวเอง มหาอำนาจต่างๆ ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของตนให้มีการถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งสาระสำคัญของก็คือ การจัดกลุ่มใหม่ทางยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกจะสำเร็จหรือไม่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสหรัฐอเมริกาผู้เดียว แต่จะมีเครื่องจักรสองเครื่อง คือ สหรัฐอเมริกากับญี่ปุ่น ความจริงแล้วในสี่ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย นั้น สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นเป็นสองประเทศที่กระตือรือร้นที่สุด สำหรับออสเตรเลียนั้นเพิ่งจะ active สองสามปีที่ผ่านมา ส่วนอินเดียยังไม่ค่อยกระตือรือร้นนัก ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังไม่ค่อยมีท่าทีที่แน่ชัดต่อยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก เพราะยังไม่ทราบว่ายุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก ความจริงเป็นแค่คำเรียกเฉยๆ หรือเป็นนโยบายที่แน่ชัด

ยุทธศาสตร์นี้จะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าจะผูกพันธมิตรได้สำเร็จหรือไม่ เวลานี้สหรัฐได้เข้าสู่ขั้นตอนการสร้างพันธมิตรใหม่ สิ่งสำคัญที่สุดคือท่าทีของอินเดีย มีข่าวว่าประธานาธิบดีทรัมป์จะไปเยือนอินเดีย ครั้งแรกกำหนดไว้ในเดือนพฤษภาคม 2018 ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นมิถุนายน 2018 เวลานี้ก็ยังไม่รู้ว่าจะไปหรือไม่ เพราะว่าปัญหาเกาหลีกลายเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ทำให้เรื่องนี้ต้องชะลอออกไป เพราะฉะนั้น ประเทศจีน โดยประธานาธิบดีสีจิ้นผิง ก็เชิญ โม่ตี นายกรัฐมนตรีอินเดียมาเยือนจีนที่เมืองอู่ฮั่น ในเดือนพฤษภาคม 2018

เพื่อความมั่นคงของภูมิภาค ประเทศมหาอำนาจต่างๆ ได้มีปฏิริยากันอย่างน่าสนใจมาก เป็นเกมการเมืองที่น่าจับตามาก ประเทศจีนเวลานี้ได้ปรับปรุงความสัมพันธ์กับญี่ปุ่น ไม่ให้ญี่ปุ่นไปติดตามใกล้ชิดสหรัฐอเมริกามากเกินไป แล้วจีนก็ไปบอกออสเตรเลียว่า เวลานี้จีนกับออสเตรเลียมีความสัมพันธ์

ทางการค้ากันอย่างมากระหว่างประเทศจีนเป็นคู่ค้าที่สำคัญมากของออสเตรเลีย ดังนั้น ขอให้ออสเตรเลียอย่าใช้นโยบายกีดกันกับสหรัฐอเมริกาเกินไป ฉะนั้น ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการกำหนดโครงสร้างความมั่นคงของภูมิภาคเราในอนาคต ไม่เพียงแต่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐเท่านั้น แต่เกี่ยวกับปัญหาความมั่นคงทั่วภูมิภาคของเรา หลายประเทศไม่เพียงแต่จีน ก็กำลังดูอยู่ว่าเรื่องนี้จะพัฒนาไปในทิศทางใด

เวลานี้ ไม่ว่าจะความสัมพันธ์จีน-ไทยก็ดี ความสัมพันธ์จีน-อาเซียนก็ดี ต้องมีความคิดที่แน่ชัดสำหรับทิศทางความสัมพันธ์ของเราทั้งสองฝ่ายในด้านความมั่นคงและการพัฒนาร่วมกัน เราต้องพยายามหลีกเลี่ยงกรณีร้ายที่สุดในการกำหนดปรับปรุงยุทธศาสตร์ของเราใหม่

กรณีที่เลวร้ายที่สุดคือ ความแตกแยกทางยุทธศาสตร์ของภูมิภาคเรา คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และบางประเทศในอาเซียน ก็จะจับกลุ่มสร้างพันธมิตรใหม่กันขึ้นมากลายเป็นนาโต้แห่งเอเชีย ซึ่งจะทำการหือการความร่วมมือเชิงไฮ้ ซึ่งนำโดยจีนและรัสเซีย จะเน้นบทบาททางการทหารมากขึ้น ภาพที่เลวร้ายที่สุดคือ เขาจะจับกลุ่มใหม่ เราก็จะจับกลุ่มใหม่ ส่วนอินเดียนั้นจะไม่เข้าข้างใครง่ายเกินไป อินเดียจะไม่เข้าข้างอเมริกา และจะไม่เข้าข้างจีน เขามีเอกลักษณ์ของเขา นี่เป็นกรณีที่เราไม่ต้องการเห็น เพราะทำให้ภูมิภาคของเราแตกแยก และอาจจะนำเราเข้าสู่ยุคสงครามเย็นใหม่

กรณีที่สอง แม้จะไม่เกิดความแตกแยกทางยุทธศาสตร์ความมั่นคง แต่อาจจะเกิดความแตกแยกทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งจีนพยายามผลักดัน RCEP แต่ไม่สำเร็จ และจีนพยายามขยายให้เป็นกรอบ TPP นี่คือการที่เกิดความแตกแยก ไม่มีความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในภูมิภาคนี้

สรุปแล้ว ประการแรก ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก เป็นเรื่องปกติธรรมดา ที่มหาอำนาจต่างๆ ใช้เพื่อแบ่งปันอำนาจ เป็นสิ่งที่เกิดตามสถานการณ์ที่แท้จริง ในขณะที่ประเทศจีนเข้มแข็งขึ้น สหรัฐอเมริกา ย่อมมีนโยบายมาต่อต้านหรือรับมือ โดยสาระสำคัญของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกคือการปิดล้อมจีน ตั้งแต่การนำเสนอแนวคิดหรือนโยบายอินโดแปซิฟิกออกมา ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้สามชั้น

ชั้นแรกคือ Strategic Regrouping การจับกลุ่มใหม่ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

ชั้นที่สองคือ Strategic Realigning การผูกพันธมิตรใหม่ระหว่างประเทศต่างๆ ในภูมิภาค

ชั้นที่สามคือ Strategic Redirecting การกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ของแต่ละประเทศใหม่

ในฐานะที่เป็นคลังปัญญา(Think Tank) เราจะไม่นินดูเฉยๆ เราต้องพยายามเสนอแนวคิดเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดสถานการณ์ที่เลวร้ายสองแบบที่กล่าวมา

เพราะฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอาเซียนจึงสำคัญมาก อาเซียนไม่เพียงแต่เป็นการรวมกลุ่มของประเทศเล็กๆ แต่เป็นมหาอำนาจขนาดกลางที่สร้างสรรค์ ผมจะให้ข้อเสนอสามข้อ คือ

ประการที่หนึ่ง หากจะเกิดการจัดกลุ่มใหม่ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคของเรา เราจะเคารพความเป็นศูนย์กลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ในการกำหนดทิศทางของความร่วมมือหรือโครงสร้างความมั่นคงในภูมิภาคของเรา เพราะฉะนั้น ถ้าไม่ต้องการให้ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในภูมิภาค อาเซียนต้องมีบทบาทที่สำคัญมากในอนาคตที่จะกำหนดโครงสร้างความมั่นคงของภูมิภาคเรา

ประการที่สอง ไม่ว่าในใจของสหรัฐอเมริกาจะมีเป้าหมายหลักของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกอย่างไร หากสหรัฐอเมริกาทำอย่างไม่โปร่งใสหรือไม่ให้จีนมีส่วนร่วม ประเทศจีนจะไม่ยอมรับและจะสู้จนถึงที่สุด

ประการที่สาม ในศตวรรษที่ 21 การเมืองโลกและการเมืองภูมิภาคสนุกมาก ประธานาธิบดีทรัมป์มีนโยบายที่พยายามทำร้ายระเบียบโลกเสรีนิยม และเปลี่ยนทุกสิ่งทุกอย่างที่สหรัฐอเมริกาสร้างขึ้นมาเอง ในฐานะที่เป็นนักวิชาการที่ศึกษาวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เห็นว่าเป็นเรื่องที่แปลกมากที่สหรัฐอเมริกาทำลายกฎกติกาที่ตนสร้างขึ้นมา

เมื่อปี 1998 ประธานาธิบดีคลินตันเดินทางเยือนจีนและเดินทางไปแสดงปาฐกถาที่มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ขณะนั้น กระทบเป็นรองศาสตราจารย์ที่มหาวิทยาลัยปักกิ่งก็ไปฟังปาฐกถาที่ประทับใจมาก เพราะคลินตันได้กล่าวว่า อนาคตของจีน จีนต้องเข้าไปประชาคมโลกภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกระทบประทับใจมาก เพราะสหรัฐอเมริกามีทำที่ที่ยินดีต้อนรับให้จีนเข้าร่วมในกลุ่มของเขา

วันนี้สหรัฐอเมริกากล่าวว่า จีนทำร้ายระเบียบโลกเสรีนิยม นั่นไม่จริง เพราะประเทศจีนเป็นมหาอำนาจที่กำลังอยู่ในขั้นผู้เรียน เป็นศิษย์อยู่ จีนยังไม่ได้เป็นผู้นำของโลก ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับสหรัฐ หรือจีนกับอาเซียนนั้นสำคัญมาก

สุดท้ายนี้ ขอสรุปในประโยคเดียวคือ ไม่ว่าภายหน้าสถานการณ์โลกจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร จีน ไทย และประเทศในกลุ่มอาเซียนต้องร่วมกันพยายามแสวงหาความเจริญมั่นคงให้แก่ภูมิภาคของเรา นี้ เพราะมันเป็นของเราเอง

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก

มุมมองจากประสบการณ์ด้านการต่างประเทศ

โดย พล.ต.ท.ลีหนิง (李宁 少将致辞)

รองประธานมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกทำให้ประเทศที่เกี่ยวข้องรู้สึกตื่นตระหนก จึงขอสรุปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผมเห็นด้วยกับความคิดเห็นของ ศ.ดร.จูเฟิง ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกเป็นรูปแบบการแข่งขันของประเทศมหาอำนาจยักษ์ใหญ่ แต่ผมคิดว่ามันเป็นข้อคิดมากกว่ารูปแบบการแข่งขัน เพราะฉะนั้น ในประเด็นนี้ผมคิดว่ามันเป็นรูปแบบใหม่ของนโยบาย Pivot to Asia ดังที่พลเอกสุรสิทธิ์กล่าว

เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว ผมมีโอกาสเดินทางเยือนฮาวาย ซึ่งเป็นศูนย์บัญชาการกลางในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก ได้พบกับข้าราชการระดับสูงหลายท่าน และเมื่อเดือนมิถุนายนผมได้มีโอกาสเดินทางเข้าร่วมประชุม Shangri La Dialogue ที่ประเทศสิงคโปร์ ที่นั่นผมมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายอินโดแปซิฟิกกับนายกรัฐมนตรีโมดีของอินเดีย

ต่อไปนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผมเกี่ยวกับยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก

ถึงเวลานี้ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกยังเป็นเพียงแนวคิด ยังไม่มีเนื้อหาสาระที่แน่ชัด เป้าหมายของยุทธศาสตร์นี้ก็คือปิดล้อมประเทศจีน เมื่อก่อน นโยบาย Pivot to Asia ก็ต้องการจะปิดล้อมประเทศจีนในเอเชียแปซิฟิกแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากจีนละทิ้งช่องแคบมะละกาแล้ว และเดินทางเป็นเส้นตรงไปยังมหาสมุทรอินเดียเลย สหรัฐจึงต้องขยายขอบเขตการปิดล้อมประเทศจีนไปยังอินเดีย เพราะฉะนั้น ขอบเขตการปฏิบัติการของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกนั้น เวลาที่อยู่ที่มหาสมุทรอินเดีย ในปี 1970 เกิดสงครามระหว่างอินเดียบอกปากีสถาน กองบัญชาการทหารเรือภูมิภาคแปซิฟิกได้ส่งกำลังไปยังมหาสมุทรอินเดียเพื่อข่มขู่อินเดียให้ถอนทหารออกจากปากีสถาน เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าการเน้นถึงประเด็นอินโดแปซิฟิกในวันนี้ไม่มีความหมายอะไรมาก เนื่องจาก นับแต่นั้นแล้ว กองกำลังทางเรือของสหรัฐอเมริกาสามารถครอบคลุมไปทั้งมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก

นโยบาย Rebalance ของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นต้นฉบับของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก เป็นรูปแบบรูปสามเหลี่ยม ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นกองหน้า ร่วมกันปิดล้อมหรือถ่วงดุลอำนาจของจีนในเอเชีย นี่คือนโยบายหลักของ

ยุทธศาสตร์ Rebalance จัดกำลังเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกเป็นรูปสี่เหลี่ยม¹ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย โดยมีญี่ปุ่นกับอินเดียอยู่แนวหน้า สหรัฐอเมริกากับออสเตรเลียอยู่แนวหลัง เป็นกองหลัง นี่คือแนวคิดของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก แต่ไม่มีเนื้อหาสาระอย่างไรก็ตาม สหรัฐยังใช้มหาสมุทรอินเดียกับช่องแคบมะละกาไปบีบคอบประเทศจีนอีกด้วย

ต่อไปนี้ขอพูดท่าทีของอินเดียที่มีต่ออาเซียน

ท่าทีอินเดียมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ในปีที่แล้วที่ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกออกมา อินเดียรู้สึกดีใจมาก โดยรู้สึกว่าตนมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในยุทธศาสตร์นี้ แต่เมื่อผ่านระยะเวลาการปรับปรุงและการปฏิสัมพันธ์กับประเทศจีนมาหลายรอบ เนื่องจากในช่วงที่สำคัญถือได้ว่าผลประโยชน์เป็นตัวชี้วัด เป็นตัวนำที่สำคัญที่สุด อินเดียนั้นเป็นประเทศที่สำคัญมากในการปิดล้อมหรือถ่วงดุลอำนาจจีนในมหาสมุทร ฉะนั้น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย จึงดึงอินเดียไปอยู่ในยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกในฐานะกองหน้า ส่วนญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสหรัฐนั้นอยู่ห่างไกลเป็นกองหลัง ประเทศที่อยู่ในพิสัยกระสุนของจีนนั้นคืออินเดีย ในปีที่แล้ว ที่อินเดียแสวงหาอาวุธมากที่สุดนั้น สหรัฐ ญี่ปุ่น และออสเตรเลียไม่ได้สนใจ อินเดียจึงต้องหันไปซื้ออาวุธ ขีปนาวุธต่อต้านรถถังจากอิสราเอล

อีกด้านหนึ่งในการที่อินเดียจะบรรลุความฝันของอินเดียเช่นเดียวกับจีน จะต้องรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ที่ร้อยละ 7 ต่อปี อินเดียฝันว่าจะมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่อันดับสามของโลก แต่หากตนเองถูกวางไว้ในแนวหน้าให้เป็นตัวปะทะกับจีนโดยตรงนั้น อินเดียไม่มีโอกาสที่จะบรรลุความฝันของอินเดีย นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาพลังงานของอินเดียจะไม่ประสบความสำเร็จหากไม่ร่วมมือกับจีน มีประเทศจีน รัสเซียและอิหร่านที่สามารถช่วยเหลืออินเดียทางด้านพลังงานได้ เพราะสหรัฐไม่สามารถขายน้ำมันให้อินเดียได้ ส่วนญี่ปุ่นก็ไม่มีน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เพราะฉะนั้น ในเรื่องยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก ท่าทีของอินเดียเปลี่ยนแปลงแบบพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ ปีที่แล้วหลังจากผู้นำอินเดียเยือนรัสเซียและมาเยือนจีนต่อจากนั้น ท่าทีของอินเดียเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

¹ พลตรี หลี่ หิง ได้ขยายความเพิ่มเติมว่า สี่เหลี่ยมคือ อินเดีย ญี่ปุ่น อเมริกา ออสเตรเลีย เอเชียอาคเนย์อยู่กับอินเดีย ญี่ปุ่นนั้น ถ้าเอเชียอาคเนย์ไม่สนใจเรื่องนี้ ญี่ปุ่นก็ไม่มีความหมาย ก็เหมือนหายไปสองมุม เหตุที่บอกว่าถ้าเอเชียอาคเนย์ไม่เข้าร่วม ญี่ปุ่นก็ไม่มีความหมาย เพราะญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับอาเซียนมาก เขาพัฒนาแนวคิดของเขา คือ อีสราเอลในญี่ปุ่นและอาเซียน แล้วเขามีอีกนโยบายหนึ่งที่มาปิดล้อมจีนคือเอเชียแอฟริกา เขามีสองทางมาช่วยสหรัฐปิดล้อมจีน แต่หากเอเชียอาคเนย์ไม่ให้ความร่วมมือกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นก็ไม่อยากเข้าร่วมในยุทธศาสตร์นี้ ก็ถือว่าญี่ปุ่นหายไป

ครั้งนี้ผมได้มีโอกาสไปคุยกับผู้นำอินเดียที่ Shangrila Dialouge ที่สิงคโปร์ ผมถามท่านถึงนิยามหรือความหมายของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก ซึ่งโมตีได้ตอบมาสี่คำ คือ การเจรจาพูดคุย (Dialogue) ความร่วมมือ (Cooperation) สันติภาพ (Peace) และความร่ำรวยรุ่งโรจน์ (prosperity) นี่คือการเข้าใจของผมต่อยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก ถือว่ามีความคลุมเครือไม่ชัดเจนในเรื่องยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกมาตลอด

ผมได้ไปพบกับเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พวกเขาต่างรู้สึกว้าวสิ่งนี้ไม่ใช่ยุทธศาสตร์เป็นแต่เพียงแนวคิด ซึ่งเต็มไปด้วยกลิ่นอายของการเมืองภูมิภาค พวกเขาต่างรู้สึกกลัวว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกจัดไว้อยู่ที่ชายขอบของยุทธศาสตร์การแข่งขันของเอเชีย ในเมื่ออดีตนั้น พวกเขาเป็นประเทศในอาเซียนอยู่ในความสมดุลที่ค่อนข้างมั่นคง แต่วันนี้กลัวที่จะถูกตั้งไว้ที่ชายขอบของยุทธศาสตร์ อีกด้านหนึ่งพวกเขาก็กลัวที่จะเกิดความปั่นป่วนในภูมิภาค เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่จะเป็นประเทศเล็กในเอเชีย

ในปัจจุบันสหรัฐอเมริกาได้ดึงเอาประเทศขนาดใหญ่มาเป็นเสาหลักยุทธศาสตร์ในเอเชีย ถ้าแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้ต่อไป ย่อมจะทำลายความสมดุลของทางการทหารในภูมิภาค

โดยสรุป กลุ่มประเทศในอาเซียนต่างมีท่าทีระแวงสงสัย และไม่กระตือรือร้นต่อ “แนวคิด” อินโดแปซิฟิก (ไม่ใช่คำว่ายุทธศาสตร์) หากยุทธศาสตร์นี้กลายเป็นจริงขึ้นมา ประเทศในเอเชียอาคเนย์ไม่ต้องการจะเข้าร่วมในยุทธศาสตร์นี้ ดังนั้น สีเสาชของยุทธศาสตร์นี้จึงหายไปสองแล้ว คือ อินเดีย และเอเชียอาคเนย์

ยุทธศาสตร์นี้เป็นแค่แนวคิด ไม่มีอนาคต เนื่องจาก หนึ่งในท่าทีของประเทศในเอเชียอาคเนย์ไม่ชัดเจน สอง การเปลี่ยนกองบัญชาการกองกำลังเอเชียแปซิฟิกเป็นกองบัญชาการอินโดแปซิฟิก กลับปรากฏว่ากองกำลังของสหรัฐในภูมิภาคนี้ลดลง และ สาม ในฐานะที่สหรัฐเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดอินโดแปซิฟิกและเปลี่ยนชื่อกองบัญชาการ จากกองบัญชาการเอเชียแปซิฟิกเป็นกองบัญชาการอินโดแปซิฟิก จะเห็นว่ามีแต่เปลี่ยนชื่อ แต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระสำคัญ

ฉะนั้น ผมจึงเห็นด้วยกับข้อคิดเห็นของ ศ.ดร.จุฬิง คือต้องมีจิตใจที่เป็นธรรมชาติต่อการเปลี่ยนแปลงของยุทธศาสตร์นี้ ถ้าหากสหรัฐดำเนินยุทธศาสตร์นี้อย่างจริงจัง จีนจะต่อต้านจนถึงที่สุด

ความคิดเห็นส่วนตัวของผม ข้อสุดท้ายคือ ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกถึงปัจจุบันนี้ยังเป็นเพียงแนวคิด ผมเสนอว่าไม่ว่าจีนหรือประเทศในกลุ่มอาเซียนหรือประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต้องใจเย็นอย่าตื่นเต้นเกินไป ต้องมีนโยบายหรือวิธีการที่ตอบรับอย่างเหมาะสม พยายามร่วมมือกันรักษาความมั่นคงและสันติภาพที่มีมานานกว่าสิบปีแล้ว

ผมขอจบโดยยืมคำพูดของประธานเหมาคำหนึ่งครับ “ไม่ว่าลมจะพัดมาแรงเพียงใด คลื่นจะใหญ่ขนาดไหนก็ตาม ผมก็เหมือนเดินเล่นในสวนหลังบ้านผม”

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกและนโยบายการต่างประเทศของสหรัฐ

โดย อดีตท่านทูตสมปอง สงวนบรรพ์

กรรมการที่ปรึกษาศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

The concept of the so-called Free and Open Indo-Pacific Strategy, the term itself originally derives from the geographical domain, is still weak in the strategic sense.

Actually I also share both Prof. Zhu Feng's and General Li Ning's views.

So far India has not yet expressed any strong support of the idea, although it agreed to the idea when Modi separately met with Prime Minister Abe and President Trump. It was just an agreement in general, not a firm position.

Australia has certainly expressed general policy because it is a close and probably a permanent ally of the United States. They cannot escape, but to support.

Then only Japan and US are primary supporters of the concept, and of course this is because of China.

On the part of Japan, it focuses more on economic side. It is hard to believe that Japan is capable enough to exercise military in the Pacific Ocean, apart from merely limited area surrounding the country.

On the part of US, the reason they came up with the concept partly because of its economy, partly because of China's rise. The US's pretext is to promote or to protect the security and stability in the Asia-Pacific from a coercion power, meaning China. The US's arguments are unconvincing. Obviously, no one would believe that the Trump administration will follow the principles of free and open.

At this juncture, it is very difficult to materialize the said concept because of the reasons mentioned-above.

The so-called Asia Reassurance Initiative act is probably more interesting. This Act is under the consideration of the US Congress. They claim that this act will last 40 years. The first objective of this act is to strengthen the US security commitment to its allies, to help its partnerships build capacity to deter an aggression, presumably China. The second one is to promote sustained economic engagement and securing the US market access. This point is unrealistic in a sense that Trump has already withdrew the US from the Trans-Pacific

Partnership (TPP) and there is no clear direction in terms of economic grouping because of the American First policy. The third one is to promote the democratic system and human rights.

The point concerning the role of Southeast Asian nations, there has not had any receptive reactions from ASEAN when the concept came up. Some quarters, some scholars, some government officials might be afraid of what is going on. Having studied in depth, this idea will not bring any excitement to the region much because India has no firm position and China's role has already been expanding. China's BRI was well received by almost all ASEAN members. Several major countries from different continents have expressed their willing to participate in this Initiative, including Japan lately.

As Gen Li Ning said this is just a concept, not a strategy. The US just tried to demonstrate that it remains a dominant power in this region.

Another point that deserves mentioning, the US cannot force countries in this region for a political change into democratic system. American scholars themselves already warned the administration not to force small countries in this region to be democratic. American Scholars have as well warned that the US cannot stop China's rise and effort the policy of BRI. And if the US is trying to materialize this concept into strategy, the US has to be very consistent. So far we don't see any consistency on the part of the US.

Now I turn my remarks into Thai.

ในเรื่องของการถ่วงดุลอำนาจซึ่งเป็นแนวคิดของตะวันตก ที่ผ่านมากในประวัติศาสตร์โลกเกือบสองร้อยปีมา แนวคิดดุลแห่งอำนาจใช้อธิบายการเมืองโลกได้ดี ตะวันตกพยายามใช้แนวคิดทฤษฎีนี้ทั่วโลก แต่ทฤษฎีแนวคิดนี้ยังไม่สามารถใช้ได้กับประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะเอเชียตะวันออกเฉียง เพราะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง รวมทั้งเอเชียอาคเนย์มีวิธีการของตนเองในทางการทูต การที่หลายประเทศในเอเชียและอาเซียนสามารถยืนหยัดมาได้ถึงทุกวันนี้ เป็นเพราะว่าชาวเอเชียมีวิธีการของตนเองที่แตกต่างจากทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ การแสวงหามิตรของประเทศในเอเชียมิใช่การแสวงหามิตรเพื่ออำนาจ ซึ่งในประเด็นนี้ กรณีของจีนเห็นได้ชัด เรื่องนี้โยงไปถึงเรื่องวัฒนธรรมของเอเชียที่มีความแตกต่างกับวัฒนธรรมของตะวันตก หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว ไม่แน่ใจว่าฝ่ายตะวันตกมีวัฒนธรรมหรือไม่ ตะวันตกมีแนวปฏิบัติและค่านิยม และพยายามเอาค่านิยมเหล่านี้ไปบังคับใช้กับคนทั่วโลก ในขณะที่แต่ละประเทศมีค่านิยมและวัฒนธรรมของตนเอง

สิ่งหนึ่งที่น่าศึกษา คือ เหตุใดจีนจึงแตกต่างเรื่องการแสวงหามิตรหรือเรื่องการค้าต่างประเทศและการทูต นับตั้งแต่พรรคคอมมิวนิสต์จีนขึ้นมามีอำนาจ เป็นที่ปรากฏชัดว่า จีนได้แสดงความพร้อมที่จะเจรจากับทุกฝ่าย ทุกเรื่อง ทุกโอกาส ในขณะที่ตะวันตกดำเนินนโยบายทางการทูตเชิงบังคับ ถ้าประเทศใดหรือหน่วยใดไม่ยอม เขาก็จะใช้อำนาจบังคับดังที่เห็นได้ในยุคอาณานิคมหรือยุคจักรวรรดินิยม ในขณะที่เอเชียให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกัน จากพัฒนาการทางการทูตและการต่างประเทศที่ผ่านมาของอาเซียน ทำให้อาเซียนไม่ได้ติดตันกับยุทธศาสตร์ที่สหรัฐพยายามทำเรื่องอินโดแปซิฟิก มีเหตุผลที่สำคัญคือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ทุกฝ่ายพึ่งพาซึ่งกันและกันมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นรวมทั้ง จีน-ญี่ปุ่น, จีน-ออสเตรเลีย, จีน-อินเดีย, จีน-อาเซียน, อาเซียน-ญี่ปุ่น, อาเซียน-อินเดีย, สหรัฐเองอยู่ในวงจรรนี้ ถึงแม้ว่าสี่ประเทศใหญ่คือ สหรัฐ ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย สามารถทำแนวคิดนี้ให้เป็นยุทธศาสตร์ได้ แต่ยุทธศาสตร์นี้จะไปได้ไม่ไกล トラบใดที่ไม่มีอาเซียนเข้าไปมีส่วนร่วม อย่างที่ ศ.จูเฟิงกับ พลตรีหลี่หนิงได้กล่าวไว้ อาเซียนคงไม่ตกเป็นเครื่องมือของสี่ประเทศนี้ ถึงแม้อาเซียนเป็นอำนาจขนาดกลาง แต่ว่าอาเซียนจะไม่ประมาท โดยการประเมินตัวเองสูงเกินไป ในขณะที่เดียวกันจะไม่ประเมินตัวเองต่ำเกินไป อาเซียนจะรักษาระดับบทบาทในทางสร้างสรรค์

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกกับผลต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดย นาวาอากาศโทหยาง จงอี้

นักวิจัยสถาบันวิทยาศาสตร์การทหาร

ที่จะพูดต่อไปนี้เป็นความเห็นส่วนตัวของผม

ประการแรก ขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุที่สหรัฐอเมริกาเสนอนโยบายอินโดแปซิฟิก สาเหตุสำคัญที่สุดคือ สหรัฐอเมริกาเป็นกังวลด้านยุทธศาสตร์ต่อสถานการณ์ความมั่นคงและขีดความสามารถของเขาเอง พูดถึงสถานการณ์ทั่วโลกหรือสถานการณ์ในภูมิภาคก็ได้ ก็มีแนวโน้มที่อาจจะไม่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของสหรัฐอเมริกา เมื่อสี่ปีที่แล้วได้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจโลก เราพบว่า ตอนนั้นเจ็ดประเทศภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกาไม่สามารถจัดการสถานการณ์วิกฤติในสมัยนั้น แล้วในสงครามอิรักและอัฟกานิสถาน อเมริกาถือว่าตนประสบความสำเร็จล้มเหลว ทำให้ประเทศในโลกที่สาม ตลอดจนพันธมิตรของอเมริกาเกิดข้อสงสัยว่า ระบบโลกภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกาจะเดินไปได้ไกลแค่ไหน ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มประเทศ BRICS มีการเจริญเติบโตพร้อมกัน เพราะฉะนั้น ทำให้เราเห็นว่า ยุคนี้ได้เปลี่ยนจากโลกยุคเดิมเข้าสู่อีกยุคหนึ่ง ซึ่งก็คือไม่ได้มีสหรัฐอเมริกาประเทศเดียวเป็นผู้นำ แต่มีประเทศหลายฝ่าย หลายขั้ว มาเป็นผู้นำพร้อมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏขึ้นตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง

ด้วยการพัฒนาของ AI สหรัฐอเมริกาก็ไม่ค่อยมีความมั่นใจกับการเปลี่ยนแปลงที่จะมาถึงจากการพัฒนาของ AI ลำพังภายในประเทศเขาเองก็เกิดปัญหาที่ร้ายแรงมาก มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมเก่ากับกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ ฝ่ายหลังมีตัวแทนคือ ซิลิคอน วัลเลย์ (Silicon Valley) ซึ่งจะทำให้สหรัฐอเมริกาประสบปัญหาคือ ไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับมหาอำนาจอีกประเทศหนึ่งในอนาคต

ประการที่สอง ในระหว่างการแข่งขันทางยุทธศาสตร์ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา การเจริญเติบโตของประเทศจีนถือเป็นสิ่งท้าทายฐานะผู้นำโลกของสหรัฐอเมริกา แต่ประเทศจีนไม่เหมือนเยอรมันหรือญี่ปุ่นที่สหรัฐอเมริกาไปต่อสู้ในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง และจีนก็ไม่เหมือนโซเวียตที่อเมริกาไปต่อสู้ด้วยในสมัยสงครามเย็น เวลานี้เมื่อจีดีพีรวมของจีนเท่ากับร้อยละ 70 ของจีดีพีรวมของสหรัฐอเมริกา ถือว่าเป็นการทำลายสหรัฐอเมริกาในทางเศรษฐกิจ

ถ้าหากกล่าวถึงด้านการทหาร จีนก็มีการพัฒนาทางด้านการทหาร โดยยุทธศาสตร์ Anti-Access / Area-Denial (A2/AD) ของจีน ก็ทำทนายการเป็นผู้นำทางทหารของสหรัฐในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในอีกแง่หนึ่ง จีนกับอเมริกาซึ่งเป็นมหาอำนาจใหญ่ที่สุดสองประเทศในโลกก็มีผลประโยชน์ร่วมกันทางการค้าขายและภาคส่วนอื่นๆ เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะสหรัฐอเมริกาคงต่อสู้กับจีนอย่างเต็มกำลังหรือเขาจะมารักษาผลประโยชน์ของเขาเอง สหรัฐก็จะเสียหายทั้งสองทาง ซึ่งสหรัฐอเมริกาคงใช้นโยบาย Engagement and Containment เขาอยากจะทำหนทางให้จีน แต่สุดท้ายพบว่า ผลกลับพัฒนาไปในอีกด้านหนึ่ง แล้วความสามารถของจีนก็กลายเป็นสิ่งที่ทำทนายฐานะของสหรัฐอเมริกาคงเอง วิธีทางการพัฒนาของสหรัฐจึงเป็นที่สงสัย หรือบางประเทศไม่เชื่อวิธีทางการพัฒนาของอเมริกา แต่วิธีทางการพัฒนาของจีนประสบความสำเร็จ อเมริกาเกรงว่าจีนจะเผยแพร่หรือพยายามขยายให้ประเทศอื่นๆ มาใช้หรือเลียนแบบวิธีทางการพัฒนาของจีน

ประการที่สาม นโยบายการต่างประเทศของอินเดียในระยะเวลาที่ผ่านมา ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจของอินเดีย ทำให้อินเดียมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้นเรื่อยๆ และอินเดียหวังว่าจะทำให้ตนเองเป็นมหาอำนาจที่มีบทบาทสำคัญ ในขณะเดียวกัน ฝ่ายอนุรักษนิยมในรัฐบาลก็มีจุดยืนที่มีท่าทีที่แข็งกร้าวต่อกิจการต่างประเทศมากขึ้น ในความคิดเห็นของผม คิดว่ารัฐบาลอินเดียอาจจะเข้าใจผิดว่า เมื่อจีนจะแก้ปัญหาได้ทันท่วงที โดยการรวมให้ไต้หวันกลับคืนมาเป็นส่วนหนึ่งของจีนแล้ว ก็จะไปแก้ไขปัญหาชายแดนระหว่างจีนกับอินเดีย ปี 2017 เกิดการปะทะที่ภูมิภาค Doklam ระหว่างจีนกับอินเดีย เหตุการณ์นั้นเป็นสิ่งที่จีนคาดไม่ถึง เป็นการกระทำที่บ้าๆ บอๆ ของอินเดีย จีนน้อยใจและไม่เข้าใจอินเดียเลย ในสมัยโอบามา อเมริกาและอินเดียมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้นทุกที เพราะข้อคิดของอินเดียบางครั้งก็เหมาะสมกับความต้องการของอเมริกา

ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกกับแนวทางพัฒนา

ถึงแม้เขาเรียกชื่อเป็นอีกชื่อหนึ่ง แต่ว่ามันก็คือนโยบายปิดล้อมจีนโดยสหรัฐอเมริกา เพราะฉะนั้น เราเข้าใจว่ามันเป็นการพัฒนาต่อยุทธศาสตร์เดิมเรื่อง Rebalancing ในเอเชียแปซิฟิก ถ้าเราวิเคราะห์จากความเข้าใจของสหรัฐต่อการพัฒนาของจีน เราเชื่อว่านโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่จะมาปิดล้อมการพัฒนาของจีนโดยสหรัฐอเมริกาคงจะไม่ลดลง จะยังคงสภาพแบบนี้ตลอด ในรายงานความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategic Report) ของสหรัฐ ที่เขาใช้คำว่าอินโดแปซิฟิก อยู่ในส่วนของยุทธศาสตร์ภูมิภาค (Regional Strategy) ฉะนั้น เราสามารถมองเรื่องนี้เป็นยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาคชั่วคราวของเขา และน่าจะมีพัฒนาการในสองด้าน

ด้านแรกคือ ความร่วมมือทางทหาร ระหว่างสี่ประเทศ สหรัฐอเมริกา อินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย จะมีความร่วมมือทางการทหารแน่นแฟ้นขึ้น โดยเฉพาะ อินเดีย เพราะว่าสหรัฐอเมริกากับญี่ปุ่นและ ออสเตรเลียนั้นเป็นพันธมิตรกันอยู่แล้ว แต่อินเดียไม่ใช่พันธมิตรเดิมของสหรัฐ

ด้านที่สองคือ ทางเศรษฐกิจจะมีความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ เพราะกลุ่มพันธมิตรที่จะก่อตั้ง ขึ้นนั้น หนึ่งต้องมีภัยคุกคามร่วมกัน และต้องมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน ต้องมีสองอย่างนี้ถึงจะ ก่อรูปพันธมิตรได้ โดยเฉพาะในกรณีที่จีนได้เสนอข้อริเริ่มแถบและเส้นทางแล้ว ถึงแม้สหรัฐจะไม่มี นโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่มาแทนนโยบายของจีนได้ อย่างไรก็ตามก็ต้องเสนอแนวคิดที่มาแข่งขันกับ นโยบายของจีน

อนาคตของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิก

หนึ่ง สหรัฐอเมริกานั้นเป็นมหาอำนาจระดับโลก เพราะฉะนั้น เขาจะไม่ทุ่มเทกำลังส่วนใหญ่ของ เขามาในภูมิภาคของเรา สอง ทำที่ของสี่ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อินเดีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ที่มีต่อจีน นั้นไม่ได้เหมือนกันทุกอย่าง สาม ภายในสหรัฐอเมริกาเองก็มีการแตกแยกหลายฝ่าย ทำที่ก็ต่างคนต่าง คิด สุดท้ายเขาจะรวมกำลังมาต่อต้านจีนนั้น จะประสบความสำเร็จขนาดไหนต้องดูต่อไป

ผลกระทบของอินโดแปซิฟิกต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในช่วงแรกของยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกนั้น เราเข้าใจว่ามันจะนำโอกาสที่ดีมาสู่ประเทศต่างๆ ใน ภูมิภาคนี้ ช่วงแรกๆ ในการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจนั้น เขาจะใช้นโยบายในการไปผูกมิตรหรือมี นโยบายที่เป็นมิตรกับประเทศที่อยู่ในภูมิภาคระหว่างมหาอำนาจสองฝ่าย เหมือนว่าเปิดโอกาสให้ ประเทศในภูมิภาคนี้อาจจะได้รับผลประโยชน์จากมหาอำนาจทั้งสองฝ่าย แต่ว่าช่วงหลังๆ เนื่องด้วย มหาอำนาจเขาอาจจะใช้ความพยายามดึงเพื่อนในกลุ่มเอง ทำให้ภูมิภาคนี้อาจจะเกิดความแตกแยก

อภิปรายและถามตอบ

อ. เอนก : ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกนี้เป็นยุทธศาสตร์ชั้นยอดซึ่งเรายังไม่เข้าใจหรือเปล่า หรือความจริงแล้วเป็นยุทธศาสตร์ที่สะท้อนความอ่อนแอของสหรัฐ เพราะว่าดูที่จีนแก้ไขในเวลาอันไม่นานนั้น อินเดียก็ออกมาแล้ว ญี่ปุ่นนั้นก็อ่อนลงแล้ว และหากเปลี่ยนนายกรัฐมนตรีนี่ไม่ใช่อาเบะ ก็ล้มครืนได้เหมือนกัน แล้วเศรษฐกิจญี่ปุ่นก็ไม่ได้ ส่วนออสเตรเลียก็รู้อยู่ว่าต้องพึ่งพิงจีนมาก ออสเตรเลียก็คงไม่หนักแน่น ส่วนอาเซียน หนึ่งก็ยังไม่ค่อยรู้อะไร สองอาเซียนก็เกี่ยวพันกับจีนทางเศรษฐกิจมากขึ้นทุกที ความสัมพันธ์กับสหรัฐและญี่ปุ่นก็น้อยลงไปเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น โดยที่ไม่ต้องเป็นนักยุทธศาสตร์ชั้นยอดอะไร อาเซียนก็คงไม่ตามอินโดแปซิฟิกมากนัก ยกเว้นเวียดนาม เพราะฉะนั้น ส่วนตัวผมมองว่าน่าจะเป็นความอ่อนแอของสหรัฐ ที่คิดยุทธศาสตร์อะไรที่แนบเนียนกว่านี้ไม่ออก แต่เนื่องจากผมไม่ได้ติดตามสหรัฐมากนัก จึงอยากจะถามศาสตราจารย์จู่เฟิงซึ่งรู้เรื่องสหรัฐมากกว่าว่าอินโดแปซิฟิกอาจจะเป็นยุทธศาสตร์ที่เรามองไม่เห็น ที่ชาญฉลาดมาก อาจจะเป็นเช่นนั้นได้ไหม

จู่เฟิง: ผมก็เห็นด้วยว่า นี่คือการแสดงความอ่อนแอของสหรัฐ ในฐานะที่เป็นนักวิชาการที่มองต่อปัญหาของสังคม ต่อปัญหาระหว่างประเทศ เรามักจะคิดในแง่ร้ายที่สุด ไม่ได้คิดในแง่ดี ข้อริเริ่มนี้ของสหรัฐถูกเสนอออกมาในฐานะที่สหรัฐเป็นผู้มีอำนาจ มีความสามารถรวบรวมทรัพยากรทางยุทธศาสตร์ในเอเชียได้ ถึงจะเป็นผู้ที่เสนอแนวคิดนี้ออกมาได้ การที่สหรัฐนำเสนอแนวคิดอินโดแปซิฟิกนี้ออกมา คือ การจัดกลุ่มใหม่ทางยุทธศาสตร์ แล้วสหรัฐได้สร้างกลไกเจรจาสี่ฝ่าย ระหว่างสหรัฐอเมริกา อินเดีย ญี่ปุ่นและออสเตรเลีย นี่เป็นกลไกเจรจาทางยุทธศาสตร์ ถือได้ว่าเป็นการบ่งบอกให้จีนและประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคทราบว่า สหรัฐอเมริกาสถาปัตยกรรมที่จะรวบรวมทรัพยากรทางยุทธศาสตร์ในเอเชียได้ สาเหตุที่สหรัฐนำเสนอยุทธศาสตร์นี้แสดงให้เห็นการไม่มีความเปลี่ยนแปลงทางอำนาจทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐที่มีอยู่ในเอเชียมาตลอด การเป็นผู้นำทางยุทธศาสตร์ในเอเชียยังเป็นสหรัฐ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง นี่คือนี่คือสาเหตุ เขานำมาบอกอีกครั้ง ว่าผมยังเป็นผู้ว่า ยังเป็นผู้ที่เลือกได้ในภูมิภาคนี้อยู่นะ ถือว่านี่เป็นการเตือนใจประเทศจีนอีกครั้งว่าเรายังต้องมุ่งมั่นต่อสู้ต่อไป

อ.เอนก : ผมกลับคิดว่าสหรัฐอเมริกานั้น Hard Power ลดลงไปเยอะ เศรษฐกิจก็ถด การทหารก็ไม่เพิ่ม ถ้าสหรัฐอเมริกาสถาปัตยกรรมนี้เมื่อสักยี่สิบปีที่แล้ว น่าเป็นห่วง แต่ในสถานะที่อำนาจของเขาลดลง เขาใช้ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีทางการระหว่างประเทศบนทอนและก่อวามันโดยไม่ต้องใช้ Hard Power อะไรมากนัก เพราะคราวก่อนที่สหรัฐใช้ยุทธศาสตร์บึกหมุดเอเชีย ก็ทำให้จีนและเอเชียปั่นป่วนระดับ

หนึ่งแล้ว ตอนนี้พูดเรื่องอินโดแปซิฟิกอีกก็ทำให้เราปั่นป่วนไปไม่ใช่น้อย ผมว่าอันนี้เป็น การทดสอบจีน
ทางการทูตและยุทธศาสตร์

จุฬิง: ผมเห็นด้วย

อ.เอนก: เพราะฉะนั้น ถ้าจีนรอบคอบ ระมัดระวังและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศต่าง ๆ ใน
ภูมิภาคนี้ และหมั่นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การรุกทางยุทธศาสตร์ของสหรัฐซึ่งเป็น Soft Power ก็
จะไม่ค่อยได้ผล

จุฬิง: อันนี้เห็นด้วยมากนะครับ ขอบคุณมากครับ เป็นประเด็นที่ยอดเยียมมาก ผมจะจำเอาไว้

หลี่หนิง: ท่านมีแง่มุมแนวคิดที่เป็นเชิงยุทธศาสตร์มาก ๆ นะครับ สิบกว่าปีที่ผ่านมาการดำเนิน
ยุทธศาสตร์ของสหรัฐก็ดำเนินตามที่ท่านพูดนะครับ นโยบายปักหมุดเอเชียของสหรัฐเต็มไปด้วยหลาย
มิติทั้งการทูต วัฒนธรรม การทหาร คือมีทั้ง Hard และ Soft Power แต่คิดว่า Hard Power นั้นคือ
จุดสำคัญที่สุดในยุทธศาสตร์ปักหมุดเอเชีย

อ.เอนก : แล้วผมก็มีแง่คิดที่ได้จากการพูดคุยกับท่านทูตสมบองบอย คือ จีนต้องพยายามใจกว้างกับ
ไทยและอาเซียน อย่างไทยนั้นจะให้ไทยทั้งสหรัฐ ทั้งยุโรป ทั้งญี่ปุ่นมากนักก็ได้

หลี่หนิง: เข้าใจดีครับ นโยบายปักหมุดเอเชียหรือ Rebalance ของสหรัฐที่ดำเนินการในหลายปีมานี้
ปรากฏว่าไม่ค่อยมีใครสนับสนุน เพราะเป้าหมายสำคัญของนโยบายนี้คือ ต้องการให้ประเทศในเอเชีย
ปะทะกันเอง ช่วงเวลาที่ร้อนรนที่สุดของนโยบาย Rebalance ของสหรัฐในเอเชียก็คือ กรณีจีนกับ
ฟิลิปปินส์แย่งชิงหมู่เกาะสการ์เบอร์โร (Scarborough Shoal) ในทะเลจีนใต้ แต่ว่าหลังจากความสัมพันธ์
ระหว่างจีนกับฟิลิปปินส์ได้ฟื้นฟูดีขึ้น ถือได้ว่าหลักยึดของสหรัฐในนโยบายปักหมุดเอเชียหลุดหายไป
หมด สรุปคือ อย่างที่ ท่าน อ.เอนก กล่าว ในจุดนี้ถ้าสหรัฐต้องการมารบกวาดใจของบรรดาประเทศใน
เอเชีย ถ้าหากว่าเราไม่ตื่นเต้น ตื่นตระหนกมากเกินไป เรารักษาการแลกเปลี่ยนพูดคุยเจรจาอย่างที่เคย
เป็นมา ก็จะไม่เกิดความปั่นป่วนขึ้นในภูมิภาคเอเชีย

กลับไปสู่อีกประเด็นหนึ่งที่ท่านกล่าวว่า การคิดเรื่องแนวคิดอินโดแปซิฟิกนี้ขึ้นมาแสดงว่าสหรัฐคิด
อะไรไม่ออก แสดงให้เห็นว่า Hard Power ของสหรัฐลดลง ประเด็นนี้ผมได้มีการแลกเปลี่ยนกับ ดร.จุ
ฬิง ว่า Hard Power ของสหรัฐลดลงก็จริงอยู่ แต่ว่าเป็นการลดลงแบบสัมพัทธ์ สหรัฐยังคงเป็น

หมายเลขหนึ่งอยู่ สหรัฐยังสามารถที่จะรับมือสงครามภูมิภาคได้อย่างเต็มกำลัง ไม่มีอะไรลดลง ไม่ว่าจะ เป็นสงครามในลิเบียหรือซีเรีย สหรัฐยังสามารถที่จะควบคุมได้อยู่ เพียงแต่ว่าต่อประเด็นในเอเชียที่สหรัฐ ไปรับมือกับประเทศจีนที่เป็นประเทศยักษ์ใหญ่นี้ ถ้าหากใช้กองกำลัง Hard Power ลำพังเขาไม่สามารถที่จะรับมือได้แล้ว เพราะฉะนั้น เขาจึงต้องใช้ทั้ง Soft และ Hard power

สำหรับประเด็นสุดท้าย ที่ท่านกล่าวถึงเรื่องการเลือกฝ่าย ขอบอกว่าประเทศจีนเป็นประเทศที่ใจกว้างมาก ประเทศใดก็ตามในโลกสามารถเลือกฝ่ายโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของตัวเองได้ ประเทศจีน คิดว่าประเทศใดก็ตามสามารถที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ ได้โดยอยู่ภายใต้หลักการห้า ประการ นั้นหมายถึงอยู่ร่วมกันอย่างสันติและสงบสุข

สรุปและเสนอแง่คิดบางประการ ต่อความร่วมมือระหว่าง Think Tank ไทยจีนในอนาคต

โดย ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์

อธิการวิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน

ผมกล่าวแทนพวกเราได้ว่า วันนี้เราได้ประโยชน์มาก ผมนั้นได้มาคุยกับนักวิชาการและผู้บริหารของจีนตั้งแต่ปลายๆ ทศวรรษ 1980 ก็ได้เห็นว่าประเทศจีนเป็นตัวอย่างของประเทศมหาอำนาจที่สนใจความคิดเห็นของประเทศเพื่อนบ้านอยู่เสมอ ได้แลกเปลี่ยนกันกับหลายๆ องค์กร หลายๆ ระดับ มาเกือบสามสิบปี แต่ครั้งนี้จัดเป็นครั้งหนึ่งที่ผมเองรู้สึกว่าได้รับประโยชน์มากที่สุด ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าเราเน้นที่เนื้อหาสาระเป็นหลัก เราไม่ค่อยได้เน้นเรื่องพิธีกรรมพิธีการ กับอีกอย่างหนึ่งเกิดจากความไว้วางใจของทั้งสองฝ่าย บางเรื่องเราก็ตามไม่ทันกระแสโลกหรือกระแสของจีน ก็เป็นประโยชน์ที่เราได้มารับฟัง และหลายครั้งเราก็มีอะไรที่อยากจะแนะนำให้เพื่อนมิตรชาวจีนของเรา โดยเฉพาะที่ท่านให้เกียรติว่าอาเซียนเป็นศูนย์กลาง (Centrality) และไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน แล้วเราก็พอจะเข้าใจความรู้สึกจุดยืนของเพื่อนบ้านอาเซียนของเราได้มาก อันนี้เราก็จะช่วยได้ในส่วนนี้

ท่านสมบองได้เกริ่นไปแล้วว่า การต่างประเทศของพวกเราชาวเอเชียันั้นไม่เหมือนตะวันตกของตะวันตกนั้นเขาจะสนใจคำแถลงกับสนธิสัญญา แต่ของพวกเราที่เราอยู่กันมาได้เป็นร้อยเป็นพันปีเพราะเราใกล้ชิดสนิทสนมรู้จักใจสัมพันธ์กันมายาวนาน ที่นี้ความสัมพันธ์ไทย-จีนที่เป็นความสัมพันธ์ทั่วไปผมว่าดีมาก แต่ที่อยากจะให้เพิ่มเติมคือความสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีความรู้ คนที่มีประสบการณ์ด้านความสัมพันธ์ไทย-จีน ผมคิดว่าต้องเพิ่มตรงนี้ ตามแบบวัฒนธรรมไทยนั้นเราขี้เกรงใจ แต่อยู่กับจีนนั้นเราก็มีความสนิทสนมมากกว่ามหาอำนาจอื่นๆ อันนี้พูดแบบจริงจัง แต่เราก็ยังอดเกรงใจไม่ได้ ภาพที่เป็นทางการนั้น จีนพูดอะไรเราไม่ค่อยขัดหรอก แต่ถ้าคุยกันแบบสนิทสนมแล้วนั้นเรามีอะไรจะตอบสนอง ที่จะคุย ที่จะให้คำแนะนำ หรือที่จะขัดแย้งนั้นเรากล้า เพราะฉะนั้น ผมคิดว่าความสัมพันธ์แบบนี้สำคัญ เพราะว่าที่จีนทำมาได้กับกลุ่มต่างๆ ในสังคมไทยเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มที่คิดเขียนพูดเท่านั้น

แต่ที่ผมอยากจะให้รักษาความสัมพันธ์เป็นพิเศษคือ รักษาความสัมพันธ์กับคนที่คิด คนที่เขียน คนที่พูดให้มากขึ้น เหตุใดผมจึงเสนอเช่นนั้น เพราะว่าความสัมพันธ์ไทย-จีนจะสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น และมัน

ต้องใช้การแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิด และจะต้องมีความไว้วางใจกัน ผมก็อยากจะฝากเอาไว้ว่าให้ช่วยคิดโครงการต่างๆ ที่จะทำให้ส่วนที่พูดคิดเขียนในสังคมไทย ได้ใกล้กับพวกที่คิดเขียนพูดในจีน อย่างเรื่อง Belt and Road ก็ดี เรื่อง Indo-Pacific ก็ดี เป็นเรื่องที่ผมคิดว่าสลับซับซ้อนอย่างมาก จำเป็นต้องยกระดับความรู้ความเข้าใจของฝ่ายไทย แต่สำหรับคนไทยโดยทั่วไปนั้น ชอบคนจีนรักประเทศจีน แต่ระยะหลังนั้นก็เริ่มกลัวจีน เพราะว่าจีนใหญ่เหลือเกิน เจริญเร็วเหลือเกิน แต่เราก็บอกตัวเองว่าเราอยู่ใกล้ๆ จีนมาเป็นพันปีแล้ว เราได้เรียนรู้ที่จะอยู่กับมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่มานานแล้ว เราก็เชื่อว่าคนจีนในปัจจุบันก็ไม่ต่างจากคนจีนในอดีต คือถึงแม้ว่าเราจะเป็นชาติที่เล็กกว่าแต่ว่าจีนก็ยกย่องให้เกียรติเสมอแล้วไทยก็อยากจะเข้าไปร่วมอะไรกับของจีน ไม่ว่าจะเป็น Belt and Road หรือที่จีนบอกมาให้เรา รมัตระวังเรื่องอินโดแปซิฟิก เราก็อยากจะเข้าร่วม คนไทยนั้นพร้อมที่จะปรับตัวอยู่เสมอ แล้วเขาก็รู้ด้วยว่า ผลประโยชน์ของชาติคืออะไร สมัยที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาในเอเชียอาคเนย์ เราก็คบหากับอเมริกา แต่เราก็ไม่ได้เป็นฝรั่ง เราก็ได้ความรู้จากฝรั่งไม่ใช่น้อย ตอนนี้เราอาจจะเห็นว่าจีนยิ่งใหญ่ แต่เราก็ยินดีที่จะเป็นมิตรกับจีนเสมอ

แต่เรารู้ว่าในความสัมพันธ์ไทย-จีนนั้นอะไรเป็นผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของเรา คิดว่าเราต้องรู้จักจีนให้มากขึ้น เพราะฉะนั้น ในอนาคตคิดว่าเราจะพยายามส่งนักศึกษาหรืออาจารย์ของเราที่ดีที่สุด ที่เก่งที่สุดมาหาความรู้ มาแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนมิตรชาวจีน ที่เป็นปัญญาชนเป็นนักวิชาการ ไม่ใช่รู้จักแค่ Henry Kissinger หรือ Zbigniew Brzezinski แต่ต้องรู้จักจูเฟิง(Zhu Feng) ต้องรู้จักจางเหวยเหวย(Zhang Wei Wei) ด้วย ผมคิดว่าพวกเราชาวเอเชียควรจะรวมกันกับจีนพัฒนาความรู้และปัญญา พัฒนาการทูตและการต่างประเทศให้สัมพันธ์กัน ที่เป็นแบบเอเชียมากขึ้น วันนี้ผมได้อะไรกลับไปเยอะเลย แล้วคณะของเราเท่าที่ผมสดับตรับฟังก็พอใจมาก ท่านสุรสิทธิ์คงจะเขียนรายงานถึงรัฐบาลไทยได้ ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีนนั้นมีหน้าที่ให้คำแนะนำรัฐบาลไทยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน แล้วท่านทูตสมปองก็คงแนะนำอะไรในฐานะที่เป็นคนเก่าคนแก่ของกระทรวงการต่างประเทศ แนะนำคนที่ยังอยู่ในกระทรวงการต่างประเทศในอีกหลายๆ เรื่องที่สำคัญ หวังว่าในโอกาสต่อไปจะได้ต้อนรับท่าน จูเฟิง ท่านหลี่หนิง และทุกๆ ท่านที่นั่นอยู่ตรงนี้ที่ประเทศไทย คราวที่แล้วเราได้ต้อนรับท่านจางเหวยเหวยไปแล้ว หวังว่าในโอกาสต่อไปเราจะได้ต้อนรับท่านหลี่หนิง ท่านจูเฟิง ขอขอบคุณครับ

กล่าวสรุปการสัมมนา

โดย พล.ต.ทสี่หนิง (李宁 少将致辞)

รองประธานมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน

ผมขอก้าวในนามของมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน ผมเห็นด้วยกับคำกล่าวของท่านอาจารย์เอนก คำกล่าวของอาจารย์เต็มไปด้วยความเป็นมิตรต่อความสัมพันธ์จีน-ไทย จีน-ไทยเป็นเพื่อนเป็นมิตรกันตั้งพันกว่าปี และสามารถพูดว่าเราเป็นญาติพี่น้องกัน ไม่ว่าจะวัฒนธรรมหรือศาสนาก็ใกล้เคียงกัน สามารถพูดได้ว่าเราเป็นแบบอย่างหนึ่งของการอยู่ร่วมกันระหว่างเพื่อนบ้านประเทศเราทั้งสองตั้งแต่ไหนแต่ไรก็ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้ความเข้าใจต่อกัน เราไม่มีความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ใดๆ ถ้าพูดว่าไม่มีปัญหา ก็อาจจะไม่เชิง ก็มีปัญหบ้างแต่ก็เหมือนเวลาเรากินข้าว เราใจร้อนเกินไปพังกัดโดนลื่น แต่แผลก็หายได้เร็วมาก ไม่มีปัญหา เพราะฉะนั้นความสัมพันธ์ระหว่างจีน-ไทยนั้น เราต้องการรักษาให้เป็นไปอย่างนี้ตลอดไป ส่วนความคิดเห็นส่วนตัวของผม ท่านคิดดีมากกับคนไทย คนไทยนั้นมีน้ำใจ มีความเมตตา และถ่อมตัว เป็นชนชาติที่ยิ่งใหญ่ มีวัฒนธรรมอันงดงาม เพราะฉะนั้น ผมหวังว่ามูลนิธิฯ ของเราจะมีความร่วมมือแลกเปลี่ยนกับศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีนอย่างต่อเนื่อง

เมื่อสักครู่ในช่วงพัก ผมได้แลกเปลี่ยนความเห็นกับพลเอกสุรสิทธิ์ ตอนที่ผมทำงานในกระทรวงกลาโหมของจีน สามสิบปีก่อน พบว่าการแลกเปลี่ยนด้านการทหารระหว่างจีน-ไทยมีการไปมาหาสู่กันบ่อยมาก นายทหารจีน-ไทยเมื่อพบหน้ากันก็เหมือนพี่น้องกัน ฉะนั้น ผมคิดว่า การไปมาหาสู่กัน เป็นสิ่งที่ดีและเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ฉันมิตร เมื่อสักครู่ได้อ่านเอกสารของศูนย์วิจัยไทย-จีน มีหน้าที่หรือเป้าหมายสิบข้อ สิบข้อในนั้น ฝ่ายเรายินยอมให้ความร่วมมือทั้งสิบข้อนั้น บทบาทของมูลนิธิเราก็ใกล้เคียงกับบทบาทของศูนย์วิจัยไทย-จีน ถ้าไปหาในอินเทอร์เน็ตอาจจะไม่เจอมูลนิธิฯ ของเรา แต่เราให้คำแนะนำกับรัฐบาลเรื่องนโยบายการต่างประเทศโดยตรง และรัฐบาลก็มอบหมายให้เราไปศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องนโยบายการต่างประเทศ ความร่วมมือของเราสามารถเป็นได้ทุกอย่าง เช่น เรามีโครงการวิจัยร่วมกัน โดยฝ่ายไทยต้องการให้เราช่วยศึกษาหรือทำการวิจัยในเรื่องอะไร หรือเราอยากให้อฝ่ายไทยช่วยศึกษาวิจัยในด้านใด หรือคณะเราไปเยี่ยมไทย คณะไทยไปเยี่ยมจีนก็ทำได้ทุกอย่าง

สำหรับประเทศจีน ประเทศไทยถือเป็นประเทศที่สำคัญมากในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ในเอเชียและในโลก เป็นเกียรติของมูลนิธิฯ ของเราที่มีโอกาสได้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนมิตรทั้งหลายในประเด็น

ความมั่นคงในภูมิภาค ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างจีน-ไทยนั้นไม่ได้มุ่งไปทำลายประเทศอื่น
วัตถุประสงค์ของเราคือ พิทักษ์สันติภาพของภูมิภาค รักษาความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ และรักษา
เสถียรภาพของภูมิภาคเรา

ผมพร้อมที่จะต้อนรับทุกท่านที่ปักกิ่งครับ

กล่าวสรุปการสัมมนา

โดย ศาสตราจารย์ ดร.จูเฟิง

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานจิง

เมื่อได้ฟังคำกล่าวของ อ.เอนก และพลตรี หลี่หนิง แล้ว รู้สึกประทับใจมาก ผมสรุปประเด็นสำคัญสามประการเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไทย-จีน ได้ดังต่อไปนี้

หนึ่ง ทั้งสองประเทศมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน

สอง ทั้งสองประเทศอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน ผมอยากเล่าเรื่องที่ได้เจอมาให้ท่านฟังสักเล็กน้อย มีครั้งหนึ่งผมมีโอกาสไปบรรยายที่เมืองจากร์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ผมกล่าวกับผู้ฟังชาวอินโดนีเซียว่า แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจีนไปท่องเที่ยวประเทศอินโดนีเซียจำนวนสองล้านคน เขารู้สึกดีใจมากเมื่อได้ยินตัวเลขแล้ว แต่เมื่อผมกล่าวถึงว่าในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวไปเที่ยวเมืองไทยประมาณสิบล้านคน คนอินโดนีเซียได้ฟังแล้วตกใจมาก เขาสงสัยว่าเหตุใดมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากขนาดนี้เดินทางไปท่องเที่ยวที่ประเทศไทย นักศึกษามหาวิทยาลัยจากร์ตาฟังแล้วรู้สึกตกใจ ผมก็อธิบายว่า เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนแน่นแฟ้นกว่าความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอินโดนีเซีย

สาม ทั้งสองประเทศต้องมองกันในอนาคตอย่างที่ไม่เหมือนอดีต อย่างที่ อ.เอนก ได้กล่าวมาว่า ความสัมพันธ์ไทย-จีนนั้น ต่อไปจะมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้น เราควรต้องศึกษาวิจัยกันและกันให้ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่านี้ ในอดีต ประเทศจีนไปศึกษาไทย ส่วนใหญ่ในด้านภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ แต่ในยุคต่อไป เราควรหันไปศึกษาการต่างประเทศ ยุทธศาสตร์ และ วัฒนธรรมการเมืองของประเทศไทยให้มากขึ้น ผมหวังว่าการสัมมนาในวันนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือระหว่างเรา ผมคิดว่าความร่วมมือของเราทั้งสองฝ่ายมีสามวิธีการ ได้แก่

วิธีการแรก เป็นความร่วมมือที่อยู่ภายใต้การนำของพลตรีหลี่หนิง จะมีการจัดการสัมมนา ระหว่างสองฝ่ายมากยิ่งขึ้น จัดที่ปักกิ่งหรือกรุงเทพฯ ก็ได้ ส่วนหน่วยงานที่ผมสังกัดคือ ศูนย์ศึกษาปัญหาทะเลจีนใต้ ซึ่งศูนย์ของเรามีนักวิชาการหลายท่านที่มีความสามารถ เช่น อาจารย์ Chen Hanping เป็นอาจารย์ที่สอนภาษาเวียดนาม และพูดภาษาเวียดนามได้ เป็นนักวิชาการด้านเวียดนามศึกษา ส่วนอาจารย์ Yu

Qun นั้น เก่งทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ก็เป็นนักวิชาการที่มีความสามารถ เช่นกัน

วิธีการที่สอง คือ ในนามความร่วมมือระหว่างศูนย์วิจัยของผมกับฝ่ายไทย เนื่องจากศูนย์วิจัยของผมศึกษาทางการทูตจีนกับอาเซียน ทุกปีมีการจัดสัมมนาในรูปแบบต่างๆ เป็นจำนวนหลายครั้ง

วิธีการที่สามก็คือ เราต้องพัฒนาหลักสูตรปริญญาโทที่สอนในภาษาอังกฤษมากขึ้น สมัยก่อนนี้เมื่อรัฐบาลจีนจัดหลักสูตรปริญญาโทให้คนในเอเชียอาคเนย์มาเรียนในจีนนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นกลุ่มลูกหลานคนจีนโพ้นทะเล ซึ่งผมว่าไม่ค่อยสำเร็จเท่าไร ฉะนั้น เมื่อผมเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ผมจึงเปลี่ยนรูปแบบความร่วมมือตรงนี้ คือ ส่งเสริมให้จัดหลักสูตรปริญญาโทที่สอนในภาษาอังกฤษขึ้นมา และไม่เน้นเฉพาะลูกหลานคนจีนโพ้นทะเลอย่างเดียว แต่เปิดโอกาสให้คนไทยหรือคนเอเชียอาคเนย์ทั่วไปด้วย

วัฒนธรรมเอเชียนั้นมีจุดหนึ่งที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตะวันตก นั่นคือ เราคิดว่าผู้ใหญ่กับผู้น้อยมีความแตกต่างกัน เราเคารพผู้ใหญ่ เราเคารพผู้ที่มีอายุมาก ในวันนี้ท่านอ.เอนกอายุมากกว่าผม เพราะฉะนั้น ผมเคารพท่านมาก และสุดท้ายหวังว่าทุกท่านมีความสุขในการเที่ยวชมนครหนานจิง อาหารของหนานจิงอร่อยมาก

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

วาระการสัมมนา (会议议程)

- 0900-0910 **介绍与会嘉宾**
กล่าวแนะนำแขกผู้มีเกียรติที่ร่วมเวทีการสัมมนา
- 0910-0920 **中国国际战略研究基金会副理事长**
李宁 少将致辞
กล่าวต้อนรับ โดย พล.ต.ท.ลี หนิง รองประธานมูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน
- 0920-0950 **泰国国家研究理事会泰中战略研究中心主任 素拉实·塔纳汤 上将致辞并做主题发言**
发言题目：“印太战略对泰国及东南亚之影响”
กล่าววัตถุประสงค์ของการสัมมนา และนำเสนอในหัวข้อ นโยบายอินโด-แปซิฟิกกับผลต่อไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
โดย พลเอกสุรสิทธิ์ ถนัดทาง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน
- 0950-1020 **南京大学中国南海问题研究协同创新中心执行主任 朱锋教授 主题发言**
发言题目：“中国与东盟关系的深化和发展： 我们需要总结什么样的经验？”
ปาฐกถาในหัวข้อ การพัฒนาความสัมพันธ์จีน-อาเซียน : เราควรสรุปบทเรียนจากประสบการณ์ได้อย่างไร?
โดย ศาสตราจารย์ ดร. จูเฟิง (Zhu Feng) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหนานจิง
- 1020-1045 **前泰国驻柬埔寨大使、泰国泰中战略研究中心顾问委员 颂邦·沙宛班 发言（发言题目：“印太战略与美国外交政策”）**
นำเสนอในหัวข้อ ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกและนโยบายการต่างประเทศสหรัฐฯ โดยอดีตเอกอัครราชทูต สมปอง สงวนบรรพ์ กรรมการที่ปรึกษาศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน ที่ปรึกษาสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต
- 1045-1100 **茶歇**
พักผ่อน ๑๕ นาที
- 1100-1120 **中国人民解放军军事科学院 杨聪毅 助理研究员 发言**
发言题目：“印太战略及其对东南亚地区的影响”
นำเสนอในหัวข้อ ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกกับผลต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
โดย รศ. นาวาอากาศโท หยาง ชงอี นักวิจัยสถาบันวิทยาศาสตร์การทหารแห่งจีน
- 1120-1150 **前泰国国家政治改革委员会主席、泰国国家战略智库研究院院长**

阿内·劳塔玛塔 主题发言

发言题目：“关于未来中泰智库合作若干思考”)

นำเสนอ แง่คิดบางประการต่อความร่วมมือระหว่าง Think Tank ไทยกับจีนในอนาคต

โดย ศ.(พิเศษ) ดร. เอนก เหล่าธรรมทัศน์ อดีตประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน อธิการวิทยาลัยรัฐกิจ ม.รังสิต และ
ประธานสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ

1150-1230 交流发言

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1300-1430 午餐

รับประทานอาหารกลางวัน

ภาคผนวก 2

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายไทย (泰方与会代表名单)

序号 ลำดับ	姓名 รายชื่อ	职务 ตำแหน่ง
1	阿内·劳塔玛塔 教授、博士 ศ.(พิเศษ) ดร.เอนก เหล่า ธรรมทัศน์	前泰国国家政治改革委员会主席、中泰战略 研究中心顾问委员会主席、国家战略智库研 究院院长、兰实大学公共管理学院大院长 ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน อดีต ประธานคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ประธานสถาบัน คลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ อธิการวิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต
2	素拉实·塔纳汤 上将 พลเอกสุรสิทธิ์ หนัดทาง	泰国国家研究理事会中泰战略研究中心主任 ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
3	颂邦·沙宛班 前大使 อดีตเอกอัครราชทูต สมปอง สงวนบรรพ์	前泰王国驻柬埔寨等国大使、中泰战略研究 中心顾问委员会委员、国家战略智库研究院 顾问 กรรมการที่ปรึกษาศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน ที่ปรึกษาสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ และ คณบดี สถาบัน การทูตและการต่างประเทศ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต
4	绍拉萨·安卡昭恩 袞奇 博士、上校 พันเอก ดร.สรศักดิ์ งามขจร กุลกิจ	帕尊宗告尉官学校历史学系副主任 รองผู้อำนวยการ กองวิชาประวัติศาสตร์ และ อาจารย์ประจำกองวิชา ประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
5	尤沃迪·卡甘盖 女士 นางสาวยุวดี คาคการณ์ไกล	国家战略智库研究院副院长、中泰战略研究 中心战略咨询团队成员 คณะทำงานจัดทำข้อเสนอศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน รองประธานสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต
6	缇达拉·塔纳汤 女士 นางธิดารัตน์ หนัดทาง	素拉实·塔纳汤 上将夫人 ผู้ติดตาม
7	詹威·瓦善塔纳拉 医生 นพ.ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์	泰国健康促进基金会办公室第七办公室主任 ผู้อำนวยการสำนัก 7 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายจีน (中方与会代表名单)

序号 ลำดับ	姓名 รายชื่อ	职务 ตำแหน่ง
1	李宁 少将 พล.ต.หลี่ หนิง	中国国际战略研究基金会副理事长， 前中国驻欧盟使团军事代表 รองประธานมูลนิธิยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน อดีต ผู้แทนการทหารประจำสหภาพยุโรปประเทศจีน
2	朱锋 教授 ศาสตราจารย์ ดร.จูเฟิง	南京大学中国南海研究协同创新中心主 任、国际关系研究院院长 ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศจีนมหาวิทยาลัย หนานจิง
3	杨聪毅 空军中校 นาวาอากาศโท หยาง ชงอี	军事科学院战略研究院外国军事研究所研 究员 นักวิจัยสถาบันวิทยาศาสตร์การทหารแห่งจีน
4	虞群 副教授 รองศาสตราจารย์ ดร.หยูฉวิน	中国国际战略研究基金会特约研究员、南 京大学中国南海研究协同创新中心研究员 นักวิจัย(พิเศษ)มูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน และ ศูนย์วิจัยปัญหาทะเลจีนใต้แห่งประเทศจีนมหาวิทยาลัยหนานจิง
5	成汉平 教授 ศาสตราจารย์ ฉิง ฮั่น ผิง	南京大学中国南海研究协同创新中心东南 亚研究所所长 ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์วิจัยปัญหา ทะเลจีนใต้แห่งประเทศจีนมหาวิทยาลัยหนานจิง
6	张垒 นาย จาง เหล่ย์	中国国际战略研究基金会研究员 นักวิจัย มูลนิธิการวิจัยยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศแห่งชาติจีน